

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, NOVEMBER – LAPKRIČIO 25, 2014 • Vol. CV Nr. 139 Kaina 1 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 11-24-2014

ŠIAME NUMERYJE:

Ar efektyvus Seimo ir PLB komisijos darbas? – 4 psl.

Pianisto E. Minkštimo bendradarbiavimas su „Saulute“ tęsiasi – 5 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis nuolatinis, patikimas, mus rišantis.

Ukrainos žmonių gerovei – būtinos reformos

Roberto Dačkaus nuotr.

Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė ir Ukrainos prezidentu Petro Porosenka Kijeve pirmininkavo septintajam Lietuvos ir Ukrainos Prezidentų Tarybos posėdžiui, kuriame aptartos konkrečios priemonės, kaip Lietuva galėtų padėti šiai šaliai įgyvendinti būtinas reformas ir užtikrinti savo ir viso regiono saugumą.

„Šiandien Ukraina susiduria su itin dideliais iššūkiais – atplėšta jos teritorijos dalis, Rytuose vykstančiame kare žūsta jos kariai ir taikūs gyventojai. Tuo pat metu ši šalis turi įgyvendinti sudėtingas, bet

valstybės ateičiai būtinas reformas. Ukrainai sunku. Todėl turime ir galime jai padėti“, – sakė Prezidentė.

D. Grybauskaitė pabrėžė, kad Ukrainai yra labai svarbu nedelsti ir įgyvendinti Asociacijos ir laisvosios prekybos sutarties su ES nuostatas bei kitas būtinas reformas. Lietuva visada rėmė ir rems Ukrainos žmonių pasirinkimą. Mūsų šalis gali pasiūlyti reikalingą ekspertinę pagalbą ekonomikos, teisėtvarkos, energetikos, transporto ir kitose srityse.

– 2 psl.

Paminėta Lietuvos kariuomenės diena

Sekmadienį, lapkričio 23 d., Vilniuje paminėta Lietuvos kariuomenės diena. Katedros aikštėje vyko iškilminga karių rikiuotė, taip pat karių paradas Gedimino prospektu iki Nepriklausomybės aikštės.

„Lietuvos kariuomenė visada buvo tokia, kokia buvo ir Lietuva. Jauna, veržli, pasiaukojanti, idealistinė ir stiprios dvasios. Profesionali ir patikima NATO šeimos narė. Šiandien grėsmės keičiasi, keičiasi ir Lietuva. Turime būti budrūs, išmintingi ir vieningi. Tokia turi išlikti ir Lietuvos kariuomenė. Susitelkusi, aukštos parengties ir pasiruošusi atsakyti į geopolitinius iššūkius“, – sveikindama visus Lietuvos karius sakė Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė.

„Džiaugiuosi, kad šiandien turime profesionalią, modernią ir patikimą Lietuvos kariuomenę, į kurią jaunuoliai ateina tarnauti niekieno neverčiami, kuri kartu su NATO sąjungininkais pasirėngusi apginti mūsų šalį. Mūsų kariai su sąjungininkais kasdien pasiaukojamai budi Lietuvos sargyboje,

Gedimino Savickio nuotr.

mokosi darniai veikti išvien ir yra pasirengę reaguoti kiekvieną minutę, jeigu tik to prireiks“, – iškilnėse kalbėjo krašto apsaugos ministras Juozas Olekas.

Lietuvos kariuomenės vadas džiaugėsi visų piliečių solidarumu ir parama Lietuvos kariams.

„Kiekvienos visuomenės šventa pareiga – saugoti savo valstybę. Mūsų kariuomenės stiprybė visais laikais

buvo ne karinėje galioje, o dvasinėje stiprybėje. Šiandien esame galingiausio Aljanso, NATO nariai, gebame darniai veikti su sąjungininkais ir kitomis struktūromis. Be viso to, mums yra labai svarbi visuomenės parama, todėl dėkoju visiems žmonėms, visiems kariuomenės draugams už paramą ir solidarumą“, – sakė generolas majoras Jonas Vytautas Žukas.

– 2 psl.

Žmonių meilė yra tautos nepriklausomybės jėga – Pr. Būčys

Ukrainos žmonių gerovei – būtinos reformos

Atkelta iš 1 psl.

Pasak šalies vadovės, Ukrainai patiriant karinį puolimą, itin svarbus bendradarbiavimas saugumo ir gynybos srityse. Lietuva reabilitacijai priima sužeistus Ukrainos karius, teikia maisto, drabužių, medicinos pagalbą ir yra pasirengusi artimiausiu metu ją padidinti.

Siekiant perduoti Lietuvos sukaupą modernios kariuomenės kūrimo patirtį, ketinama kviešti daugiau Ukrainos karių studijuoti Lietuvos karo akademijoje, rengti bendras pratybas ir baigti kurti trišalę Lietuvos, Ukrainos ir Lenkijos brigadą.

Prezidentų susitikime kalbėta apie Lietuvai ir Ukrainai svarbius energetinio saugumo klausimus. Lietuva gali pasidalinti savo patirtimi, kaip didinti energetinį savarankiškumą, kurti skaidrią ir konkurencingą energetikos rinką.

Taip pat aptarti dvišalio bendradarbiavimo klausimai ir prekybos ryšių stiprinimas. Lietuvos verslas yra suinteresuotas sąlygų investicijoms bei prekybai skaidrumu ir stabilumu Ukrainoje ir gali padėti jos įmonėms diegti europietiškos prekių ir paslaugų kokybės standartus. Valstybių vadovai pasirašė Lietuvos ir Ukrainos strateginės partnerystės plėtojimo 2015-2016 metais gaires.

Prezidentė Dalia Grybauskaitė Kijeve susitiko ir su Ukrainos mi-

Kijeve susitiko Lietuvos ir Ukrainos vadovai D. Grybauskaitė ir P. Porošenka Roberto Dačkaus nuotr.

nistru pirmininku Arsenijumi Jace- niuku, su kuriuo aptarė Ukrainos pa- žangą įgyvendinant svarbias refor- mas. Pasak Prezidentės, Ukrainos žmo- nės šiuo metu yra ypač svarbi vie- nybė. Reformų įgyvendinimas Ukrai- noje reikalauja didelio visų valdžios šakų susitelkimo ir visuomenės soli- darumo. Reformas būtina įgyvendinti nedelsiant ir kokybiškai.

Prezidentė pabrėžė, kad vienas di- džiausių iššūkių, trukdančių vykdyti reformas, yra korupcija. Ukrainai bū- tina kuo greičiau įgyvendinti antiko- rupcijos įstatymus, kurie būtini norint užtikrinti skaidrią teisingumo sistemą ir sukurti palankią verslo aplinką šio-

je šalyje. Ukrainos teisinė sistema ir valstybės tarnyba turi tapti efektyvi ir tarnauti žmonių interesams. Aiškesnė mokesčių ir muitų sistema, skaidres- nė verslo aplinka padės Ukrainai pri- traukti daugiau investicijų.

Pasak Prezidentės, Ukrainai taip pat svarbu skaidrinti energetikos sek- torių ir didinti savo energetinį sava- rankiškumą. Susitikime su Arseniju- mi Jaceniuku Lietuvos vadovė pabrė- žė, kad Lietuva palaiko Ukrainą ir yra pasirengusi pasiūlyti savo pagalbą šiai šaliai įgyvendinant būtinas re- formas.

Prezidentės spaudos tarnyba

Paminėta Lietuvos kariuomenės diena

Atkelta iš 1 psl.

Iškilmingoje rikiuotėje ir parade Vilniuje dalyvavo apie 400 Lietuvos karių, atstovaujančių visoms ka- riuomenės rūšims. Prie jų prisijun- gė ir apie 100 užsienio šalių karių. Ri- kiuotėje stovėjo šiuo metu Lietuvoje dislokuoti JAV Sausumos pajėgų 1- osios kavalerijos divizijos, Vengrijos kariuomenės 5-ios Bocskai Istvan pėstininkų brigados ir Danijos ka- riuomenės 1-osios divizijos kariai. Iš- kilmingoje rikiuotėje taip pat buvo galima išvysti Viešojo saugumo tar- nybos ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos būrius.

Su švente karius sveikino ir ren- ginį stebėjo ministras pirmininkas Algirdas Butkevičius, Seimo pirmi- ninkė Loreta Grauzininienė, JAV Sau- sumos pajėgų Europoje vadas gene- rolas leitenantas Ben Hodges, Veng- rijos premjeras, gynybos ministras ir kariuomenės vadas, užsienio šalių ambasadoriai, gynybos atašė, krašto apsaugos ministerijos ir kariuome- nės vadovybė, vilniečiai ir miesto sve- čiai.

ELTA

LAIŠKAI

AR VISA GARBĖ – SOCIALDEMOKRATAMS?

Per paskutinius kelis mėnesius pastebėjau, kad laikraštis „Draugas“ daug daugiau dėmesio atkrei- pia į Lietuvos nacionalinio saugumo ir kariuomenės reikalus ir vis dažniau išspausdina straipsnius, per kuriuos skaitytojus supažindina su įvykiais Lietu- voje ir kuriuos kartais net Lietuvos spauda igno- ruoja. Sveikinu „Draugą“ su šia iniciatyva.

Lapkričio 11 d. pasirodė dr. Povilo Jakučionio straipsnis „Keičiasi Krašto gynybos strategija“. P. Ja- kučionis puikiai ir labai tiksliai apibūdina Lietuvos kariuomenės atkūrimo istoriją ir aiškiai pasako, kad socialdemokratai nuo pat pirmų dienų trukdė ka- riuomenės vystymo planams. Jis tik nepaminėjo, kad tie patys pareigūnai dabar vėl užima aukštus postus Vyriausybėje ir giriasi, kad lyg tai jie atkūrė kariuo- menę ir ji dabar gerai pasiruošusi Lietuvą apgin- ti. Buvęs Krašto apsaugos (KAM) ministras Linas Linkevičius dabar kalba JAV lietuvių bendruome- nės ir ragina prisidėti prie darbo Lietuvos labui. Deja, ne visada jis taip kalbėjo ir ne visada jis JAV lietuvių pagalbos pageidavo. Gera prisimenu, kai 1995–1996 metais Baltijos institutas Washingtone su JAV ats. plk. Jonu Kronkaičiu priešaky sukūrė „Lietuvos kariuomenės atkūrimo struktūrą“. Ši struktūra buvo ministru Linkevičiui raštiškai pri- statyta su prašymu, kad jis šios temos aptarimui Vil-

niuje suruoštų seminarą Lietuvos ir JAV lietuvių ka- rininkams. JAV karininkai buvo pasiruošę apsi- mokėti visas savo kelionės išlaidas, tačiau šį pasi- ūlymą ministras kategoriškai atmetė. Buvo aišku, kad kariuomenės struktūrą ruošę buvę sovietų ar- mijos karininkai nepageidavo jokios pagalbos iš Va- karų. Gera, kad po 1996 metų rinkimų Tėvynės Są- junga-Lietuvos krikščionis demokratai (TS-LKD) suprato svarbą ir pakvietė tris JAV atsargos ka- rininkus užimti aukštus postus KAM ir Vidaus reikalų ministerijose (tai buvo JAV plk. Jonas Kronkaitis, JAV plk. Algis Garsys – ir šio laiško autorius JAV plk. Romas Kilikauskas). Su KAM ministru Česlovu Stankevičiumi priešaky greitai prasidėjo rimtas ka- riuomenės atkūrimo darbas ir pasiruošimas NA- TO narystei. Buvę sovietų armijos karininkai ne- labai šiltai priėmė lietuviuos iš JAV. Tuometinius Lie- tuvos kariuomenės vadus Jonas Andriškevičius ne- gailėjo jiems kritikos ir viešai pareiškė, kad tik so- vietų armijos išauklėti karininkai turėtų turėti tei- sę užimti aukštus postus. Karininkai iš Vakarų ga- lėtų tik tapti patarėjais. Per ketverius TS-LKD val- dymo metus buvo daug pasiekta: kariuomenė ir gink- lai modernizuoti, pastatyta visa eilė naujų kareivi- nių, paruošti ir išleisti nauji įstatymai, kariškiai iš- siųsti gilinti mokslų Vakaruose, parengti instrukto- riai ir įsteigti centralizuoti baziniai kariniai apmo- kymai, su britų pagalba parengta Karo akademijos karininkų mokslo programa, už simbolinę kainą iš Vokietijos nupirkti šarvuočiai, aktyvuota Vaka-

rų brigada, kurios viena iš svarbių užduočių buvo or- ganizuoti rezervo vienetus ir kt. Buvo sudaryti pla- nai įsteigti mobilizacinį rezervą ir teritorinę gyny- bą, į kuriuos būtų įtraukti apmokyti šauktiniai.

Deja, 2000 m. sugrįžę socialdemokratai viską greitai pakeitė. Ministras L. Linkevičius agitavo prieš šauktinių kariuomenę, pareikšdamas, kad Lietuvai reikia tik mažos profesionalios kariuome- nės. Jo ipėdinis Juozas Olekas taip ir padarė. Pa- naikino privalomą karo tarnybą ir pradėjo mažin- ti kariškių skaičių. Išėjo taip, kad kaip kurie bata- lionai liko su mažiau kaip puse reikalingų karių. Padėtis ir šiandien nedaug pasikeitė, bet jie giriasi, kad viskas gerai.

Ukrainos krizė parodė, kad Lietuvai reikia stip- rios kariuomenės su gerai parengtu mobilizaci- niu rezervu. Kairiųjų vyriausybė dabar kalba gra- žiai, bet vis dėlto nenori prisipažinti, kad padarė di- delę klaidą panaikindama privalomąją tarnybą. Gal pasiseks mūsų Prezidentei įtikinti dabartinę Vy- riausybę, kad reikia kuo greičiau modernizuoti ka- riuomenę ir pritraukti pakankamai karių krašto gy- nybai.

JAV ats. plk. Romas Kilikauskas, buvęs KAM ir VRM viceministras Springfield, VA

Laiškų ir nuomonių kalbos stiliaus redakcija netaiso

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by

the Lithuanian Catholic Press Society,

4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL

and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį ir kalbą neatsako. Skel- bimų kainos atsunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant pra- šome pasilikti kopiją.

Administracijos el. paštas:

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

Ukrainos prezidentas Petro Porošenka viešai pareiškė, jog ukrainiečių tauta pasirengusi pačiam blogiausiam scenarijui – „plataus masto Rusijos puolimui“. Net jei tai nėra visiškai tikslus apibūdinimas turint omenyje sunkią šalies ekonominę padėtį, Ukrainos vadovo drąsa – pagirtina.

O ar Lietuva pasirengusi visiems blogiausiams scenarijams? Ar mes sugebame numatyti mus tykančias bėdas ir pavojus? Vieną iš galimų liūdnu scenarijų įvardijo „The Economist“ apžvalgininkas Edward Lucas, tinklalapyje delfi.lt atkreipdamas dėmesį į Rusijos tranzito per Lietuvos teritoriją keliamas grėsmes. Kaip pasielgtume, jei ir vėl prie Kauno stabtelėtų rusiškas traukinys, važiuojantis į Kaliningradą, o Rusija pareikalautų išleisti kuopą rusiškų „karinių inžinierių“, neva sugebančių operatyviai ir kokybiškai suremontuoti transporto priemones?

Jei neįsileistume – pasielgtume teisingai. Tačiau teisingam žingsniui gali pritrūkti politinės drąsos.

Be to, šantažas išleisti „karo inžinierius“ – ne pats blogiausias variantas. Blogiausią variantą turėtume tuomet, jei paaiškėtų, jog prie Kauno neva netikėtai subyrėjęs traukinys gabena iki dantų ginkluotus „žaliuosius žmogeliukus“. O tie „žalieji žmogeliukai“, pasirodo, užsimanė pasivaikščioti po miestą, kol traukinys bus suremontuotas. Jei neleisime jiems pasivaikščioti po Kauną, Rusija tokį mūsų elgesį traktuos kaip „grubų žmogaus teisių pažeidimą bei nepagarbą rusakalbiams...“ Štai tada ir paaiškėtų, koks tikrasis mūsų pasiruošimas „pačiam blogiausiam“.

Oficialioje Lietuvos VSD ataskaitoje rašoma, jog Rusijos ginkluotųjų pajėgų Generalinio štabo Vyriausiosios žvalgybos valdybos (GRU) rezidentūros darbuotojas Valerijus Katula buvo ėmęs Lietuvai itin agresyvios žvalgybinės veiklos mūsų pirminkavimo Europos Sąjungai metu. Bet, sprendžiant iš paskutiniųjų panešimų, jis ir „toliau dirba Rusijos ambasadoje Vilniuje“. Kas tai – gera ar bloga žinia?

Neatmestina versija, jog didelio triukšmo kėlimas dėl pono V. Katulos nesuderinamo su „diplomato statusu“ elgesio atneštų daugiau žalos nei naudos. Nesmerktinas ir manymas, jog „vietoj išsiųstųjų Rusija čia pat atsiųs naujų šnipų, kuriuos bus sunku identifikuoti, todėl geriau tegul Lietuvoje dirba jau iššifruoti“. Ir vis dėlto humaniškas Lietuvos elgesys su ponu V. Katula nėra „labai puikus scenarijus“. Šnipas yra šnipas. Geriau, jei Lietuvoje nebūtų nė vieno Rusijos šnipo.

Tuo pačiu metu kituose VSD pranešimuose teigiama, jog Lietuvoje sučiupti du Baltarusijos labai šnipinėję žmonės. Tai jau viltinga žinia. Mat 2004 – 2014-aisiais metais Lietuvos žvalgyba užsienio agentams buvo per daug draugiška: tyliai, be jokių suėmimų ir įkalinimų, iš šalies išsiuntė 11-a užsienio šnipų.

Kad Lietuvos slaptųjų tarnybų palankumas rusų šnipams – keistoka, tokios nuomonės atsargiai laikosi jau minėtas Rusijos slaptųjų tarnybų intrigu specialistas E. Lucas. Jis įsitikinęs, jog būtent teisinis užsienio šnipų persekiojimas – sveikintinas užsiėmimas. Juk šnipams grasindama antrankiais Lietuva imtųsi ir prevencijos. Tuo tarpu vien tyliai išsiųsdama iš šalies šnipus tarsi sako: „nebijokite šnipinėti, vis tiek nebausime“.

Įtartinas ir viešumoje skersai – išilgai aptartas VSD biudžetas. Teisinga piktintis, jog mūsų VSD turi tik tiek lėšų, kad negalėtų užsiimti... jokia rimtesne, sudėtingesne veikla. Teisinga, kai dėl tokios situacijos skundžiasi Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas Artūras Paulauskas. Jam privalu rūpintis VSD pajėgumais.

Bet gal šią temą būtų buvę geriau aptarti ne taip viešai? Jei Lietuvos saugumas dėl pinigų stygiaus negalės imtis rimtesnių operacijų, kam kalbėti taip, kad šią žinią išgirstų ir Rusijos ambasada Vilniuje?

Lietuvoje esama ir daugiau blogųjų scenarijų, kurie tarsi – ant delno. Bet kai kas iš mūsų nenori jų matyti. Prezidentė Dalia Grybauskaitė pasielgė tei-

Jeigu nori išvengti blogiausio – ruoškis blogiausiam

GINTARAS VISOCKAS

singai, nenuvažiuodama į Varšuvą minėti Lenkijos nepriklausomybės dienos. O ko važiuoti į Lenkiją? Lenkija nėra mums draugiška valstybė. Lenkijoje – gajos antilietuviškos nuotaikos. Šantažuodama mus dėl lenkiškų raidžių, užrašų ar lenkų kortos Lenkija elgiasi labai panašiai kaip Vladimiras Putinas Rusija – Ukrainoje. Beje, lenkiška ekspansija į mūsų pusę tęsiasi nebe pirmus metus. Ir ji – tikrai neatsitiktinė.

Nematyti tikrųjų lenkiškų tikslų – tiesiog negerbti savęs. Kai Lenkija liausis šaukusi „Vilnius – mūsų“, kai atsiprašys už pilsudskių ir želigovskių niekšybes, kai padėkos Lietuvai už sudarytas pačias geriausias lenkų tautinei mažumai sąlygas, kai ims bent minimaliai gerbti Punsco ir Seinų lietuvių teises, – štai tada ir nuvažiuosime.

Argi keblu perprasti akivaizdžias lenkiškas užmačias? Argi mūsų nenoras pasiduoti polonizacijai – kaltė? Bet politikas Vytautas Plečkaitis tinklalapyje 15min.lt, užuot gyręs šalies vadovės principumą, ją gėdina.

Keistas užsimėmimas – barti Prezidentę dėl teisingo žingsnio. Verčiau visi kartu analizuokime ir svarstykime, kodėl Varšuvoje jau keletą sykių iš eilės per Lenkijos nepriklausomybės dienos minėjimus kyla gausios riaušės? Kokių tikslų turi riaušininkai? Ar mūsų ambasada Varšuvoje žino, kaip Lietuvą traktuoja tų neramumų dalyviai ir organizatoriai, pasivadinę „Patriotų armija“?

Viena iš svarbių temų, apie kurias viešojoje erdvėje nėra ypatingai garsių diskusijų, – susivienijimo „Achema“ likimas. Po Bronislovo Lubio mirties labai svarbu, kad šis susivienijimas netaptų nuo „Gazprom“ dujų priklausomu įkaitu. Br. Lubys sugebėjo laviruoti. Ir nebankrutavo, ir neišdavė Lietuvos interesų. Ar naujieji savininkai sugebės išvengti „Gazprom“ spendžiamų pinklių – dar nežinome.

Štai tokios diskusijos būtų labai prasmingos. Sveikintina, kad šios temos ėmėsi žurnalas „Vas-tybė“, primindamas, jog jei „Achema“ taps „Gazprom“ pastumdėle, greičiausiai keisis ir jos išlai-

komo laikaščio „Lietuvos žinios“ kryptis. Keisis ne Lietuvos labui.

O štai Lietuvoje dar sykių kilusi diskusija dėl dvigubos pilietybės naudos arba žalos, – keistoka. Niekaip nesuvalkiu, kodėl gausu manančiųjų, jog Lietuva, įtariai žvelgdama į dvigubas pilietybes, „kariauja su savimi“ arba „lietuvius rūšiuoja į ištikimus ir išdavikus“. Situacija nėra paprasta. Pirmaisiai derėtų išsiaiškinti, ar dviguba pilietybė nepaskatins dar didesnės emigracijos ir dar atsainesnio požiūrio į lietuviškumą. Ir tik po to, atlikus rimtus tyrimus, – galėtume skelti iš peties.

Šių eilučių autorius mano, jog galimybė lengvai gauti dvigubą pilietybę sumažintų pagarbą Lietuvai. Žmogus negali turėti dviejų motinų. Tik išskirtiniais, labai retais atvejais žmogus gali džiaugtis turįs dvi motinas, gali nuoširdžiai pasigirti jas vienodai stipriai mylįs. Ta pačia logika derėtų vadovautis ir žvelgiant į dvigubos pilietybės reiškinį. Dviejų valstybių neįmanoma mylėti vienodai stipriai. Vaizdžiai tariant, nesąžininga manyti, jog pilietybė – absoliuti žmogaus teisė, kur valstybei niekad nedera kištis.

O jei jau manome, jog dvigubą pilietybę galima dalinti ir į kairę, ir į dešinę, tada iš karto įteisinkime galimybę lietuviams turėti ir trigubą ar net keturgubą pilietybę. Juk, kaip rašo kai kurie „išminčiai“, „nuo to laiko, kai buvo priimtas griežtas lietuviškas Pilietybės įstatymas, pasaulis kartu su Lietuva labai pasikeitė“. Lietuviai daug keliauja, keičia valstybes, kontinentus. Kai kam greitai neužteks ir dvigubos pilietybės. Vėl reikės taikytis prie daug keliaujančių ir dažnai keičiančių valstybes...

Jeigu mums vis tik knieti diskutuoti temomis, stiprinančiomis lietuviškumą, pirmiausiai išsiaiškinkime, kodėl 2014-aisiais metais gimstamumas Lietuvoje dar labiau sumažėjo ir tapo vienu iš mažiausių gimstamumų visame pasaulyje (pasaulio vidurkis: 2,5 vaiko – vienai motinai, Lietuvoje – vienai moteriai – 1,29 vaiko). 2001-aisiais metais vaikai Lietuvoje sudarė 24,4 proc. (nuo visų gyventojų), o 2014-aisiais – tik 18, 1 proc.

Ar mes žinome, kaip galėtume sustabdyti šį mažėjimą?

Tuoj mūsų nebeliks. O kai mūsų nebeliks, nebeliks ir dvigubos pilietybės problemos. Lietuvos pilietybės tiesiog niekam nebereikės.

Susitikimas dėl Baltijos valstybių energetinio saugumo

Lapkričio 19 dieną Lietuvos ambasadorius Žygimantas Pavilionis (pirmas iš k.) dalyvavo Baltijos valstybių energetiniam saugumui skirtame susitikime su JAV energetikos asociacijų ir kompanijų atstovais, diplomatais, politikų kabinetų nariais, žiniasklaida. Susitikime dalyvavo ir Latvijos ambasadorius Andris Razans, o dalyvius pasveikino Kongreso atstovas John Shimkus (viduryje).

Ambasadorius Ž. Pavilionis pažymėjo, kad suskystintų gamtinių dujų terminalas Klaipėdoje, Lietuvos vykdomi energetikos infrastruktūros projektai bei Europos Sąjungos reikalavimus atitinkanti teisinė bazė mažina Rusijos galimybę naudoti energetiką kaip ginklą. Šie veiksmai užtikrina galimybę už dujas mokėti rinkos, o ne politinę kainą. Ambasadorius pabrėžė, kad JAV suskystintų gamtinių dujų eksporto procedūros liberalizavimas leistų sukurti visapusiškai naudingą, pasaulinę dujų rinką, kurios laukiame, o rezultatų tikimės kuo greičiau.

LR ambasados Washingtono info ir nuotr.

TELKINIAI

Ar efektyvus Seimo ir PLB komisijos darbas?

Šių metų lapkričio 11–16 dienomis Vilniuje į eilinę sesiją buvo susirinkusi Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės komisija.

Jai pasibaigus komisijos nariai buvo paprašyti įvertinti sesijos darbo efektyvumą.

Ona Valiukevičiūtė, Seimo narė, Seimo ir PLB komisijos ko-pirmininkė

Kai kurie keliama sesijos klausimai jau kartojasi – bet tai rodo, kad pasaulio bendruomenėms tai labai rūpi: vėl sugrįžta prie dvigubos pilietybės, prie rinkiminių balsavimo apygardų steigimo. Tačiau netrūko ir naujų aktualijų. Pavyzdžiui – kaip pasaulio lietuvių bendruomenės galėtų prisidėti prie verslo plėtos.

Jau pats pirmasis sesijos klausimas buvo apie grįžtamąjį ryšį – aptarėme komisijos posėdžiuose nagrinėtų klausimų ir priimtų sprendimų efektyvumą pasaulio lietuvių bendruomenėse. Ši komisija dirba jau beveik 20 metų – nuo 1995-ųjų. Buvo įdomu sužinoti, kaip sesijos dalyviai savose šalyse pasakoja apie sesijų darbą. Išgirdome net 7 nuomones iš JAV, po kelias iš Australijos, Prancūzijos, Kanados, Vokietijos, Pietų Amerikos ir Rusijos Federacijos, pirmą kartą sužinojome apie tai, kaip kraštų atstovai pasinaudoja ta informacija, kurią išgirsta sesijų posėdžiuose iš pačių aukščiausių šalies pareigūnų ir pačių kvalifikučiausių specialistų, kaip ją dalijasi, kaip ji platinama.

Kaip ir kiekvienoje sesijoje, taip ir šioje, buvo nagrinėta ir aiškintasi šiandienos Lietuvos geopolitinė situacija – šiuo atveju, Rusijos grėsmių aki-vaizdoje.

Komisijos veiklos efektyvumo klausimas iškyla nebe pirmą kartą. Mat esame ne statutinė parlamentinė komisija – ji yra įsteigta Seimo nutarimu, joje 10 Seimo narių ir tiek pat PLB atstovų. Statutinėse komisijose gali dalyvauti tik Seimo nariai. Dėl to mūsų rezoliucijos – kartais jų būna daugiau, kartais mažiau – įgyja tarsi tarpparlamentinės kontrolės statusą. Mes jas siunčiame Vyriausybei, Seimo komitetams bei džiaugiamės, kad į jas visuomet reaguojama, visada sulaukiame išsamiausių atsakymų.

Susirinkę į kitą sesiją, paprastai ją pradedame nuo šių atsakymų aptarimo ir svarstome, ar jie mus patenkina.

Kartais mums iš tų atsakymų kyla naujų klausimų, todėl kai kurios temos yra svarstomos po kelis kartus. Prie vienmandatės apygardos įsteigimo užsienyje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių balsavimui klausimo ar dvigubos pilietybės problemos mes grįžtame vėl ir vėl. Beje, vis labiau aiškėja, kad dvigubos pilietybės problemą vis dėlto teks spręsti referendumu.

Vytautas Juozapaitis, Seimo narys, Seimo ir PLB komisijos narys

Aš labai džiaugiuosi, kad tokia komisija yra ir ji veikia, tačiau kyla klausimas, ar ji veikia taip, kaip norėtūsi. Tokia diskusija vis iškyla ir pačioje komisijoje. Tarp šios komisijos narių – Seimo parlamentarų ir PLB atstovų trūksta tarpusavio supratimo. Aš kalbu apie atsakomybės ir komisijos paskirties klausimus. Ir štai kodėl: Seimo nariai, išrinkti ir davę priesaiką, turi ne tik teises, tačiau ir pareigas, atsakomybę ir atskaitomybę. Šios komisijos nariai – parlamentariai – yra kaip ir bet kuris iš 141 Seimo narių, kurie turi rūpintis ne vien tik tam tikro segmento, šiuo atveju – išeivijos problemomis, tačiau ir savo rinkėjais – visos tautos. O kita pusė – PLB atstovai šioje komisijoje atstovauja vien Pasaulio Lie-

Ona Valiukevičiūtė

Vitaliaus Zaikausko nuotr.

tuvių Bendruomenę. Štai dėl to dažniausiai ir pasimato skirtumai tarp mūsų – dėl skirtingo platumo atsakomybių ir atskaitomybių. O tada jau kyla kitas klausimas – ar PLB atstovai įpareigoti rūpintis tik savo bendruomenių interesais (o tai yra savaime suprantama), juo labiau kad jie ir gyvena už Lietuvos ribų, ar jie taip pat nori dalyvauti mūsų valstybės valdyme. Tačiau jie tokių įgaliojimų neturi. Štai kur esmė. Seimo narys yra išrinktas tautos, o šios komisijos PLB atstovai renkami tų bendruomenių. Tačiau kartais, iš priimamų rezoliucijų ar jų projektų, iš vieno ar kitos komisijos nario asmeninio pareiškimo jaučiama, kad jie nėra patenkinti Lietuvoje vykdoma politika, ir jie pradeda teikti rekomendacijas, kaip iš tiesų reiktų Lietuvą valdyti.

Visai kas kita būtų, jeigu komisijos nariai, kuriuos deleguoja į ją Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, būtų renkami visos tautos. Tačiau šiandien mes ir to padaryti negalime, nes išeivija balsuoja vienoje rinkimų apygardoje, t. y. Vilniaus Naujamiesčio, ir ją dabar atstovauja Seimo narė Irena Degutienė. Tokie dabar yra rinkimų įstatymai. O apie atskiros vienmandatės apygardos įsteigimo užsienyje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių balsavimui kalbama komisijos sesijose jau senokai. Beje, Zenonas Vai-gauskas (Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas) ir šioje sesijoje skaitė pranešimą. Tačiau pakeisti dabar egzistuojančią rinkimų sistemą nėra vienos dienos reikalas. Liūdniausia, kad paprastai rinkimuose, Vyriausiosios rinkimų komisijos duomenimis, ateina balsuoti vos 3 tūkstančiai piliečių iš maždaug milijono, gyvenančių užsienyje lietuvių ir turinčių šią teisę!

Suprantu kiekvieno šios komisijos nario, atvažiavusio į Vilnių, nepagalėjusio savo asmeninio laiko ir jėgų, asmens norą turėti ir realizuoti iniciatyvą, tačiau kyla klausimas, ar kiekvienas jų turi būtinus įgaliojimus? Štai kad ir šįkart – pirmą kartą dalyvavo Urugvajaus Lietuvių Bendruomenės atstovė. Lietuvoje ji gyvena jau treji metai – koks gi jos ryšys su atstovaujama šalimi, Urugvajumi? Kyla klausimas, ar tikrai tokie atstovai gali tinkamai atspindėti savo bendruomenę. Panašiai ir su Rusijos delegatu – jis atvyko iš Krasnojarsko. Betgi Rusija – didžiulė teritorija. Ar toks atstovas, gyvenantis už kelių tūkstančių kilometrų, nuo Maskvos ir Peterburgo, gali tinkamai atstovauti visą Rusiją, įskaitant ir Karaliaučius? Aš neabejoju tokių atstovų reikalingumu, tačiau kalbu apie atstovavimo proporcijas ir jų at-

Vytautas Juozapaitis

Vitaliaus Zaikausko nuotr.

Vida Bandis

K. Čachovskio nuotr.

skaitomybės lygį! Kartais būna nesmagu, nes atrodo, kad nenorime išgirsti kai kurių asmenų nuomonės vienu ar kitu klausimu, ignoruojame ją, skaudiname neparemdami jo iniciatyvos ar jo pasiūlytos rezoliucijos...

Bet nepagalvokit, jog aš nusistatęs prieš tokios komisijos reikalingumą. Tikrai ne – ji yra labai reikalinga. Jos nariai turi vienodas teises dalyvauti komisijos darbe, išsakyti viską, ką jie nori išsakyti, viską, kas jiems atrodo yra labai svarbu ar netgi būtina, tačiau, priimant rezoliucijas, balsavimas privalo būti vienbalsis. Jeigu to nepasiekiamo – rezoliucija nepriimama. O komisijos darbas yra transliuojamas internetu, įrašai platinami visame pasaulyje, todėl su komisijos veikla ir su viskuo, kas vyksta joje gali susipažinti bet kas, bet kada ir gyvenantis bet kur.

Nukelta į 15 psl.

Pianisto Edvino Minkštimo bendravimas su „Saulute” tęsiasi

LAIMA APANAČIČIENĖ

Lietuvos vaikų globos būrelis „Saulutė” puikiai žinomas čikagiečiams. „Saulutės” tikslas – remti našlaičius, beglobius, neįgalius ir vargingai gyvenančius vaikus Lietuvoje, teikti finansinę paramą daugiavaikėms šeimoms. Būrelis skiria lėšų vaikų maitinimui mokyklose bei labdaros valgyklose, remia Lietuvoje studijuojančius jaunuolius. Nuo išikūrimo „Saulutės” pirmininkė yra Indrė Tijūnėlienė, subūrusi gražų būrį darbščių moterų. Už filantropinę veiklą, ypač jaunųjų kūrėjų skatinimą ir rėmimą Indrė šiais metais apdovanoja Gabrielės Petkevičaitės-Bitės atminimo medaliu „Tarnaukite Lietuvai”. Smagu, kad jos ir visų Lietuvos vaikų globos būrelio „Saulutė” narių ilgametį darbą įvertino ir Lietuva. „Saulutės” ruošiami įvairūs renginiai – koncertai, paskaitos, susitikimai su įdomiais žmonėmis – sutraukia nemažai žiūrovų. Š. m. lapkričio 9 d. „Saulutė” muzikos mylėtojus pakvietė į labdaros koncertą Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre. Jau ne pirmą kartą „Saulutės” kvietimu čikagiečiams koncertavo talentingas pianistas Edvinas Minkštimas.

Edvinas Minkštimas yra plačiai vertinamas kaip vienas iškiliausių Europos jaunųjų pianistų, kurio platus repertuaras, virtuoziška technika ir muzikinė išraiška lydėjo jo pasirodymus Europos ir Šiaurės Amerikos salėse. Edvinas žinomas dėl romantinės F. Liszt, S. Rachmaninov, F. Chopin muzikos atlikimo.

2012 m. gegužės mėnesį Minkštimas apsigynė muzikos menų daktaro laipsnį garsiojoje Juilliard mokykloje, New Yorke. Edvinas Minkštimas laimėjo Belz-Parker Jaunojo menininko apdovanojimą Memphis, Tennessee valstijoje 2010 m. bei pirmąją vietą V Tarptautiniame Čiurlionio vardo pianistų konkurse 2007 m. (Vilniuje, Lietuvoje). Minkštimas taip pat buvo apdovanotas Pirmajame P. Čaikovskio vardo tarptautiniame konkurse jauniems muzikams Maskvoje, Tarptautiniame Knezkova-Hussey vardo pianistų konkurse (Kanada), Europos pianistų dienoje (Prancūzijoje) bei susilaukė kitų apdovanojimų. Jo talentą liudija daugybė gau-

Grupė „Saulutės” narių su pianistu Edvinu Minkštimu po koncerto. Iš kairės: Aldona Ješmantienė, Ona Rušenienė, Aušra Saulienė, Milda Šatienė, Edvinas Minkštimas, Indrė Tijūnėlienė, Jūra Gvidienė, Marytė Černiūtė.

Laimos Apanavičienės nuotr.

tų stipendijų bei subsidijų Lietuvoje, Prancūzijoje ir JAV.

Šį kartą pianistas muzikos mylėtojus pamalono įvairialype programa. Klausytojai išgirdo skirtingų laikmečių ir braižo kompozitorių kūrinius: Franz Schubert, Wolfgang Amadeus Mozart, Franz Liszt, Johannes Brahms, George Gershwin, Vince Guaraldi. Toks įvairiapusis repertuaras leido muzikos mylėtojui pajusti pianisto įvairiapusiškumą. Pianistas tai gramzdino klausytojus į tylių versmių gelmes (W. A. Mozart), tai leido gėrėtis puikia pianisto technika (F. Liszt), tai atskraidino subtilius džiaz elementus klasikinėje muzikoje (G. Gershwin). Klausytojus sužavėjo puiki atlikimo technika, netikėti pasazai, gilus muzikalumas. Minkštimo atlikimui tinka fortepijono meistras taikytini apibūdi-

nimai: rafinuotas ir įkvėptas, be pozos, natūralus.

Pianistas su „Saulute” bendradarbiauja jau aštuonerius metus ir džiaugiasi, kad šitas bendradarbiavimas suteikia jam galimybę prisidėti teikiant pagalbą Lietuvos vaikams. Kiekvienas žmogus turi už ką būti dėkingas – pradedant tuo, kad esame gyvi, ir baigiant tuo, kad turime galimybę studijuoti, taip pat tėvų meilę, kitus žmones, kurie mumis rūpinasi ir yra mums neabejingi. Kaip po koncerto sakė pianistas, artimiausiu metu jis vyksta į Lietuvą, kur jo laukia ne tik koncertai, bet ir meistrisškumo kursai studentams. Tikimės, kad pianisto bendradarbiavimas tęsis ir toliau, o „Saulutė” ir toliau džiugins Lietuvos vaikus parama, o mus – įsimintinai koncertais ir renginiais.

Jaunimo centro tradiciniai pietūs

MILDA ŠATIENĖ

Po greitai pralėkusios šeimos šventės, Padėkos dienos, lietuvių visuomenė rinksis į jėzuitų Jaunimo centrą (JC) atžymėti 57-uosius Centro veiklos metus. Bėgant metams keitėsi JC „gyventojai” (tėvai jėzuitai), keitėsi rėmėjai ir lankytojai, tik Centro tikslas išliko tas pats – puoselėti ir skleisti lietuvių tarp tautiečių.

Dabar Centro koplyčioje sekmadieniais šv. Mišias atnašauja jėzuitų vyresnysis kunigas Antanas Gražulis, SJ. Jose dažniausiai lankosi ilgamečiai ištikimiausi Centro rėmėjai, kurie vėliau renkasi į kavinę pabendrauti prie puodelio kavos.

Daugiausia kambarių Centre nuomoja Čikagos lituanistinė mokykla bei Lituanistikos tyrimo ir studijų centras (LTSC). Lituanistinės šeštadieninės mokyklos direktorė Laima Apanavičienė subūrė 60 mokytojų, pasišventusių savo darbui ir vaikams. Jos moko beveik 400 mokinių. Mokiniai čia ne tik mokosi pagal nustatytą programą, bet ir švenčia tautines šventes, dalyvauja konkursuose, susipažįsta su tautiniais papročiais. Čia apsilanko ir žymūs Lietuvos politikai bei menininkai, kurie supažindina mokinius su įvykiais mūsų tėvynėje prie Baltijos jūros. Nemažą paramą mokyklai teikia ir išradingas tėvų komitetas, kuriam vadovauja pirmininkas Antanas Rašymas.

Grojančios kaimo kapelai „Biru Bar” neteks liūdėti

LTSC (tarybos pirmininkas – Robertas Vitas, valdybos pirmininkas – Augustinas Idzelis) sukaupė vertingą archyvinę medžiagą, neįkainojamas tautos istorines relikvijas. Atvykę iš Lietuvos mokslininkai LTSC renka medžiagą moksliniams darbams. Jų archyvai plečiasi, priimama ir daugiau darbuotojų.

Meno gerbėjai atvyksta į Čiurlionio meno galeriją (direktorė Laima Apanavičienė), kur vyksta parodos. Čia taip pat savo literatūrinės popietės rengia Lietuvių rašytojų draugija (pirm. Stasė Petersonienė).

Jaunimo centro tarybą sudaro šeši nariai: Marytė Utz (pirmininkė), Ne-

ringa Aleksonis, Reda Blekienė, Audrė Budrytė-Nakienė, Irena Dirdienė, Albertas Kerelis, Vincas Lukas, Vaclovas Momkus, Antanas Paužuolis, Daila Petersonaitė, Milda Šatienė, Jurgis Vidžiūnas ir jėzuitų atstovas kunigas Antanas Gražulis, SJ. Kontrolės komisijos nariai: Mindaugas Bielskus, Lilija Gelažis, Ramunė Papartis. Iš suroštų renginių lėšų Centrą remia Moterų klubo narės (pirmininkė Irena Dirdienė).

Jaunimo centras dėkingas Lietuvų Fondui ir kitiems rėmėjams už finansinę paramą.

Jau keli metai JC vyksta knygų mugės (rengia LTSC), į kurias susiren-

ka nemažai lankytojų. JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros taryba parodė JC išskirtinį dėmesį, surengusi mūsų salėse Teatro festivalį. Atvyko penki teatrai iš Detroito, Toronto, Čikagos, Punsco ir Jurbarko. Tris dienas vyko spektakliai, aktorių pastangas apvainikavo vertinimo komisijos apdovanojimai. Gaila, kad šiam neeiliniam renginiui mūsų tautiečiai per mažai skyrė dėmesio. Tik vaikų spektaklyje buvo pilnutėlė salė.

Šeštadieniais po pamokų Centre į užsiėmimus renkasi skautai. Didžiojoje salėje koncertus rengia Lietuvių opera, repetuoja teatro sambūris „Žaltvykslė” ir kiti kolektyvai. Čia į susirinkimus renkasi Jūrų šaulių kuopa „Klaipėda”, Panevėžiečių ir kiti klubai. Jaunimo centras dar yra reikalingas visų kartų tautiečiams.

Š. m. gruodžio 7 d., sekmadienį, vyks tradiciniai Jaunimo centro pietūs. 12 val. p. p. bus atnašaujamos šv. Mišios Jėzuitų koplyčioje, kur giedos solistai Margarita ir Vaclovas Momkai. 1:30 val. p. p. salėje bus trumpa akademinė ir meninė programa. Koncertuos Indianapolio kaimo kapela „Biru Bar”, vaidins Vaikų teatro studija „Lieptas” (režisierė Audrė Budrytė-Nakienė). Po to – pietūs, kuriuos patieks Vanda ir Algis Morkūnai. Vys loterija, veiks baras. Maloniai kviečiame visus dalyvauti. Vietas dar galite užsisakyti tel. 708-447-4501 (Milda Šatienė) arba tel. 708-422-6514 (Irena Dirdienė).

Milda Šatienė – Jaunimo centro tarybos narė

Apie patriotiškumą ir tautiškumą

DR. POVILAS JAKUČIONIS

Nuo metų pradžios internetinėje erdvėje, seminauose bei konferencijose diskutuojama apie patriotiškumo ir tautiškumo esmę bei prasmę ir tautinės valstybės ateitį. Diskutuoja istorikai, politikai ir žurnalistai, susiskirstę į dvi stovyklas, nors ir be aiškios skiriamosios linijos. Džiugu, kad ypač aktyvus buvo išsilavinęs jaunimas. Be abejonės temą suaktualino Rusijos agresija prieš Ukrainą. Tapo akivaizdu, jog realus pavojus iškilo ir Lietuvai. Kas gins ir ar gins Lietuvą? Kaip elgsis jos piliečiai? Apklausos rodo, kad pasiryžusių ginklu ginti savo valstybę, nors ir daugėja, mažoka. Ką reikia daryti, kad dauguma ginklų nešioti galinčių jaunuolių būtų pasiryžę ir pasirengę atremti galimą užpuoliką? Nesvarbu, ar užpuolikas būtų lengvai atpažįstamas, ar tai būtų „žali žmogeliukai“. Šiuo aspektu svarbu keletas dalykų: tautinis patriotinis ugdymas, geras savo valstybės istorijos žinojimas ir jaunimo mokymas elgesio su ginklais ir kautynių lauke. Žinoma, dar daug ir gretutinių dalykų.

Diskusijoje dalyvavo *Vytautas Sinica, Alvydas Jokubaitis, Vytautas Radžvilas, Laurynas Kasčiūnas, Gitanas Nausėda, Daumantas Liekis, Ainius Lašas, Algirdas Kazlauskas, Virginijus Savukynas* ir kiti. Dauguma gynė tautiškumo ir tautinės valstybės neatsiejamą ryšį, kaip demokratinės valstybės pamatą, pabrėžė istorinės atminties puoselėjimo svarbą ir ypatingą savo istorijos „naratyvo“ reikšmę. Kiti palaikė bendrą Europos liberalų nuomonę, kad tautinė valstybė yra atgyvena ir gali įkūnyti ir blogį. Skaitant ir klausant įvairių nuomonių kyla mintis, kad gal tas nuomonių skirtumas kyla iš vieno ar kitų istorikų profesinės specializacijos. Juk nei vieni, nei kiti nėra tautos ar valstybės priešai.

Minčių laisvė. Ar tautiškumas ir tautinė valstybė yra atgyvena?

V. Sinica mano, jog „kai kurie istorikai yra prieš istorinės atminties puoselėjimą. E. Aleksandravičius, R. Maknys, R. Petrauskas, A. Bumblauskas ir kiti kritikuoja Tautos istorinės atminties įstatymo projektą, esą jis įvesias vieną valdišką istorijos tiesą, įves cenzūrą. Tuo tarpu jie patys jau yra įvedę tik vieną jų ginamą istorijos tiesą, aukštinančią LDK ir menkinančią tarpukario Lietuvą, ir bijo prarasti savo monopolį į istorinę tiesą. Jie atmets modernios Lietuvos sukūrimo faktą ir menkina jos kūrėjus V. Kudirką, J. Basanavičių, A. Smetoną ir kitus, kurie kūrė modernią tautinę valstybę“.

V. Radžvilas sako esą „dabartinis jaunimo apolitiškumas, kai jie nelaiko savo pareiga ginti Tėvynę, yra 20-ies metų mokyklose vykdytos istorijos politikos, kad pirma turi būti europiečių ir tik po to lietuviu vaisius. Todėl iškilus pavojui geriau ne ginti Tėvynę, bet bėgti į Madagaskarą“.

A. Jokubaitis teigia, kad „Europoje vyksta istorijos neutralizacija ir depolitizacija. Liberalai neigia politinį santykį su istorija. Liberaliai Europos visuomenei nepatinka žmonės vienijantys patriotiniai sąjūdžiai. Jie nenori kalbėti apie istorinės sąmonės formavimą ar religiniais klausimais“.

A. Kazlauskas sutinka, jog „tautiškumas gali būti naudingas tik kaip priemonė ar atsvara, išlaikanti Vakarų civilizacijos unikumą apsaugoti jį nuo išorės kultūrinio imperializmo“.

L. Kasčiūnas: „Tautinę valstybę stengiamasi suprimityvinti iki etninių konfliktų šaltinio. Kai federalistai bandė ‘atkabinti’ tautas nuo valstybės, kilo abejonės tokio proceso demokratiškumu. Ar įmanoma demokratija be tautų, kai nėra politinės bendruomenės, kuriai ji atstovautų?“

A. Lašas: „Vakarų Europa anaipol nenurašė nacionalizmo, bet suvokė, kad jis gali turėti ne tik statančią, bet ir griauinančią išraišką. Yra platus pilietinis ir išskirtinis – etninis nacionalizmas. Pirmasis pripažįsta tautinės savimonės svarbą ir derina ją su kitų etnosų ir individų laisvėmis ir atsakomybėmis“.

L. Kasčiūnas. „Tarpukario Lietuva buvo išplėtojusi nacionalinės idėjos ir etninės tautos virsmą

į politinę tautą. Tada buvo įtvirtinta tautinių bendruomenių santykių su lietuviais darna. Valstybės nepriklausomybės konsolidacijai ir dabar būtina tokia darna ir aiškiai artikuliuota istorinės atminties politika. Tik politinės ir istorinės tautos supranta, jog nepasakodamas savos istorijos, leidi tai padaryti kitiems ir falsifikuoti Lietuvos istoriją. Reikia sujungti Lietuvos praeitį, dabartį ir ateitį į vieną organiską istorinį pasakojimą. (Ką buvo savo laiku padaręs A. Šapoka.) Dabar bandoma atskirti patriotizmo sąvoką nuo tautinės valstybės. Kitaip tariant, vertybės (patriotizmo) turinį nuo kintamo objekto (tautinės valstybės). Juk tautiškumas pagimdė moderniąją demokratiją, tauta susaistyta kolektyviniais tapatybės saitais, kurie kartu suteikia turinį ir patriotiškumo sąvokai.

Taigi tautinė valstybė yra demokratijos lopšys, nes valstybinės institucijos turi būti teisėtos ir kontroliuojamos, jos turi atstovauti kolektyviniais tapatybiniais ryšiais tvariai susaistytai politinei bendruomenei.

Lietuva neturi ‘tirpti’ europinėse struktūrose, ypač kur sprendžiamas moralinio audinio likimas. Lietuva turi kurti Europą, ypač, kur to reikalauja mūsų nacionaliniai interesai – sprendžiant geopolitinius iššūkius“.

G. Nausėda žurnale „Veidas“ rašo: „Tautinis identitetas tebėra esminis žmogaus požymis, išskiriantis jį iš kitų ir drauge apibūdinantis jį kaip in-

Dabar, grėsiant užpuolimui ar konvenciniam karui, svarbi yra LŠS veikla, kurios viena iš pagrindinių uždavinių yra ruošti jaunimą ir visuomenę pilietiniam ir ginkluotam pasipriešinimui.

dividą. Tai kertinis valstybės pamatų akmuo. Tautos savivertės arba orumo sąvoka ir kalba yra istorinė. Pagal Mikalojų Daukšą, yra trys tautos įgimti dalykai – tėvų žemė, papročiai ir kalba. Tautos savivertė ypač išbujojo ‘smetoninėje’ Lietuvoje. Dėl to sovietai sunaikino visas to meto knygas ir ištrėmė to meto šviesuolius“.

Apie visuomenės tautiškumą

Metų pradžioje Vilniuje vykusioje tarptautinėje konferencijoje Oslo universiteto profesorius Thomas Hylland Eriksen kalbėjo: „Tautinių valstybių sunykimas pranašautas jau po Pirmojo pasaulinio karo, kaip atgyvena, netinkanti naujiems globalizacijos iššūkiams. Bet tautinė valstybė vis dar yra politinis principas, be kurio neišsivaizduojama Europa ir dešiniųjų kraštutinių partijų populiarumas.“

Europos Rytuose tautinių tapatybių išnykimo tikėjosi komunistai. Vakaruose manyta, kad tautinės valstybės išnyks netekusios ekonominio pagrindo, tai yra ekonomikai globalėjant, peržengiant valstybių sienas. Tautiškumas yra labai stiprus jausminis ryšys. Jis galingesnis už ideologijas. Dėl jo tautos gali mirti. Nacionalizmas kaip fenomenas turi daugiau bendro su religija ar giminyste, nei su ideologijomis – socializmu ar liberalizmu. Tai nėra ideologijų rinkinys, tai siejasi su tuo, kas esi egzistenciniu būdu. Net internetas ar pasaulinė žiniasklaida nesilpnina tautiškumo jausmo.

Tautinės ar kitos grupės integracijos stiprumas priklauso nuo išorės spaudimo. Kuo didesnis spaudimas, tuo stipresnis bendrumo jausmas. Nedidelės tautos ypač susirūpina tautiškumu, jos, bijodamos prarasti savastį, priešinasi. XXI amžiuje daug kalbama apie globalizaciją, jos baimė verčia grįžti prie tautinių tapatybių. Tautinė idėja vis dar sulaukia ir sulauks daug paramos.

Esama dviejų pagrindinių principų – etninių kultūrinių, akcentuojančių bendrą kilmę bei istoriją, ir pilietinių, kai piliečiu tampa ne dėl tėvų, o dėl to, kad gyveni toje valstybėje. Jutiminiai jausmai dabar greičiau stiprėja nei silpsta. Europinė tapatybė, pagal T. H. Eriksen, yra galima, jei ji bus kuriama ne iš viršaus. Ji turi būti pagrįsta skirtumų pripa-

Straipsnis atrodo ilgas? neišsigąsk – paskaityti verta!

žinimu“.

Diskusijų apžvalgos išvadoje reiktų pripažinti, kad patriotizmo sąvokos negalima atskirti nuo tautinės valstybės. Kitaip kils abejonių dėl valstybės demokratiškumo ir legitimumo. Tautinė valstybė dar ilgai gyvuos, vykdydama savo demokratijos forpostą misiją. Gaila, kad šioje diskusijoje mažai dalyvavo kitaip mąstančių.

Pabaigai tiktų sentencija, girdėta viename iš aukščiau išvardintų seminarų: „Laisvės nėra. Laisvė naudojama naujoms vergijos formoms sukurti. Yra tik pareigos, ištikimybė, pasiaukojimas, meilė, tarpusavio pagalba-talka, visa tai visada vienijo ir rišo žmones. Laisvė gali būti tik mintims“.

Kaip nužudyti Lietuvą?

G. Nausėda: „Dabar internete pasirodo straipsnių, menkinančių lietuvių tautą, žlugdančių mūsų savivertę, verčiančių atgailauti už nebūtas kaltes, o gal keršijančių už tai, kad išlikome. Ir tai daro mūsų intelektualai profesoriai ir akademikai, sociologai, politologai, žurnalistai ir kiti kultūros žmonės. Kaimyninėse šalyse – Lenkijoje, Baltarusijoje, Rusijoje šitaip nesielgiama“.

Panašiai dalis intelektualų elgėsi atkuriant Lietuvos Nepriklausomybę. Apie tai labai taikliai rašo Eglė Marcinkevičiūtė-Witting savo knygoje „Nacionalinės etikos griuvėsiai, arba kaip nužudyti valstybę jos intelektualų rankomis“.

Jau 25 metus gyvename Nepriklausomybės atkūrusioje Lietuvoje. Kaip elgiasi dabartiniai mūsų intelektualai? Ar visi jie lojalūs savo valstybei? Kas yra tie emigrantai, kurie iš svetur niekina savo Motiną Tėvynę? Kas tie iš partijos į partiją bėgiojantys ir išskėstomis rankomis priimami politikai, kuriantys vis naują betvarkę, surengę valstybei žalingų referendumų maratoną? Kas yra tie verslininkai, kurie dėl pelno pasirengę parduoti Tėvynės Laisvę? Tarpukario Lietuvoje SSRS pirmiausia stengėsi „okupuoti“ inteligentų protus ir širdis. „Stalino saulė“ atvežė kūrybiniai darbuotojai, rašytojai ir poetai – Justas Paleckis, Vincas Krėvė-Mickevičius, Antanas Venclova, Salomėja Nėris, Juozas Banaitis, Petras Cvirkas, Liudas Gira, Liudas Dovydaitis, Aleksandra Staškevičiūtė ir kiti.

Nežinau, už kieno pinigus prieš Lietuvą dabartinės Nepriklausomybės pradžioje dirbo kai kurie intelektualai ir politikai, bet dabartiniai maitinasi Rusijos pinigais ir vykdo jos „skaldyk ir valdyk“ politiką. Yra savanaudžių verslininkų, siekiančių kuo didesnių pelnų sau. Ir visa tai yra nei intelektualu, nei etiška, nei moralu, nei sąžininga.

Apie tai kalbėjo A. Kubilius tarptautiniame seminare Vilniuje „Modernios Lietuvos kūryba: minkštoji Rusijos sulaikymo strategija“ 2014 m. vasario pradžioje. Jis sakė, jog Rusija Lietuvoje naudojasi keturiais minkštais kanalais: Rusijos žiniasklaida, Lietuvos žiniasklaida, verslininkais ir kai kuriomis politinėmis partijomis. Verslui Rusija siūlė mainais už Visagino atominės elektrinės, dujų terminalo, skalūnų dujų tyrimų sužlugdymą ar referendumą dėl žemės nepardavimo ES piliečiams palankias verslo sąlygas Rusijoje. „Akcijs“ dalyvavo „Achema“, Ramūnas Karbauskis, Gediminas Žiemelis, Andrius Janukonis ir „Icor“. Visa tai fiksavo mūsų spectarnybos. **Nukelta į 9 psl.**

LIETUVA IR PASAULIS

Parengė Vitalius Zaikauskas

Lietuvoje lankėsi JAV kariuomenės atstovas

Vilnius (KAM.lt) – Lietuvoje lapkričio 23–24 dienomis lankėsi ir Lietuvos kariuomenės dienos renginiuose dalyvavo JAV sausumos pajėgų vadas generolas leitenantas Ben Hodges. Į Lietuvą JAV kariuomenės atstovas atvyko Lietuvos kariuomenės Sausumos pajėgų vado kvietimu.

Svečias Vilniuje dalyvavo Lietuvos kariuomenės dienos proga rengiamoje iškilmingoje karių rikiuotėje ir parade. Taip pat lankėsi Kaune, kur pagerbdamas žuvusių už Lietuvos laisvę karių atminimą, padėjo vainiką prie Nežinomojo kareivio kapo.

Generolas leitenantas B. Hodges Lietuvos kariuomenės Sausumos pajėgų štabe Vilniuje susitiko su Lietuvos kariuomenės Sausumos pajėgų vadu generolu majoru Almantu Leika. Vėliau B. Hodges lankėsi Rukloje dislokuotus JAV karius ir stebėjo jų praty-

Ben Hodges en.aravot.am nuotr.

bas Gaižiūnų poligone.

Rukloje šiuo metu tarnauja apie pusantro šimto JAV karių iš Sausumos pajėgų 1-osios kavalerijos divizijos 1-osios brigados. Nuo kitų metų pradžios juos pakeis nauja JAV karių pamaina.

Rusija sunkiau praleidžia lietuviškus automobilius

Vilnius (ELTA) – Nuo lapkričio 22 d. Rusijos pareigūnai sulėtino automobilių su lietuviškais numeriais įvažiavimą į Kaliningrado sritį. Mašinos su Rusijos numeriais vyko be kliūčių.

Pasienyje su Rusija dirbantys Valsybės sienos apsaugos tarnybos (VSAT) pareigūnai pastebėjo, kad kaimyninės šalies tarnybos pradėjo priimti žymiai mažiau automobilių, kurie praėjo patikrą Lietuvos pusėje ir laukė leidimo įvažiuoti į Kaliningrado sritį. Tokia situacija tęsėsi ir šeštadienį bei sekmadienį.

VSAT turi informacijos, kad Rusijos pareigūnai ne tik išleidžia mažiau mašinų su lietuviškais numeriais, bet ir jų vairuotojams taiko sugriežtintas kontrolės procedūras.

VSAT duomenimis, Panemunės kontrolės punkte per valandą Rusijos pareigūnai į savo šalį leido įvažiuoti vidutiniškai vienam automobiliui su lietuviškais numeriais ir 2–3 vilkams. Anksčiau per valandą čia Rusija išsileisdavo daugiau kaip 10 lengvų-

jų mašinų lietuviškais numeriais. Kybartų kontrolės punkte per valandą į Rusiją galėjo įvažiuoti vidutiniškai vienas automobilis.

Siekdami išsiaiškinti tokios situacijos priežastis Lietuvos pasieniečiai kreipėsi į kolegas Kaliningrado srityje. Šie paaiškino, kad Rusijos pasieniečiai jokių kliūčių įvažiuoti automobiliams su lietuviškais numeriais nedaro, tačiau yra sutrikęs muitinės tarnybos kompiuterinės sistemos veikimas.

Dėl lietuviškų automobilių blokavimo Rusijos pasienyje užsienio reikalų viceministras Andrius Krivas išsikvietė pasiaiškinti Rusijos ambasadorių Aleksandrą Udalcovą. Lietuvos vertinimu, tos priemonės, kurias Rusijos pasieniečiai muitininkai taiko Lietuvoje registruotam transportui, turi diskriminacinį pobūdį, ir tuo pagrindu A. Krivas pareikalavo Rusijos paaiškinimo bei prašė šią diskriminacinę praktiką nedelsiant nutraukti.

Oficialių paaiškinimų iš Rusijos tebelaukiama.

Istorikai aptars kario priesaikos davimo aplinkybes

Vilnius („Draugo“ info) – Lapkričio 26 d., trečiadienį, Seime vyks konferencija „Karinė priesaika istorinių lūžių laikotarpiais“. Renginį rengia Seimo narių grupė „Už ištikimybę priesaikai“, Krašto apsaugos ministerija, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (LGGRTC), Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija ir Vytauto Didžiojo karo muziejus.

Konferencijoje įvairių institucijų mokslininkai aptars kario priesaikos

davimo aplinkybes skirtingais Lietuvos istorijos tarpsniais: Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje, per XIX a. sukilimus, tarpukario Lietuvoje (1918–1940), pokario partizaninių kovų metu ir Lietuvos valstybingumo atkūrimo laikotarpiu (1989–1992).

Plačiau su visa konferencijos medžiaga o ir ją stebėti tiesiogiai bus galima čia: <http://alkas.lt/2014/11/23/seime-istorikai-aptars-kario-priesaikos-davimo-aplinkybes-istoriniu-luziu-laikotarpiais-tiesiogine-translaicija/>

Disko metikui V. Aleknai – IAAF apdovanojimas

Vilnius (ELTA) – Dukart olimpinis disko metimo čempionas 42-ųjų metų lietuvis Virgilijus Alekna apdovanotas Tarptautinės lengvosios atletikos federacijos (IAAF) prizų už išpūdingą sportinę karjerą.

2000 metų Sydnejaus ir 2004 metų Atėnų olimpinėse žaidynėse pergalės šventęs sportininkas savo sąskaitoje taip pat turi du pasaulio čempiono

(2003 ir 2005 m.) bei vieną Europos čempiono (2006 m.) vardus.

Prizas V. Aleknai įteiktas Monake surengtos geriausių 2014 metų pasaulio lengvaatlečių apdovanojimo ceremonijos metu. Geriausiais planetos lengvaatlečiais pripažinti Prancūzijos šuolininkas su kartimi Renaud Lavillenie ir rutulio stūmikė iš Naujosios Zelandijos Valerie Adams.

Putinas svarsto galimybes siekti perrinkimo

Maskva (BNS) – Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas svarsto galimybes 2018 metais siekti ketvirtos kadencijos Kremliuje, kuri reikštų, kad jis valdžioje liktų iki 2024-ųjų.

„Taip, yra mano (kandidatūros) naujo iškėlimo galimybė. Ar ji bus išnaudota, kol kas nežinau“, – sakė V. Putinas.

Pasak jo, nors pagal konstituciją jis gali siekti dar vienos kadencijos, „tai visai nereiškia“, kad jis priims tokį sprendimą. „Remsiuosi bendru kon-

tekstu, vidiniu supratimu, savo nuotaika“, – nurodė jis.

V. Putinas pagal konstituciją prezidentu gali dirbti daugiausia dvi kadencijas iš eilės. 2008-aisiais baigęs savo antrą iš eilės kadenciją, V. Putinas šį konstitucinį limitą apėjo susikeisdamas vaidmenimis su Dmitrijumi Medvedevu ir vieną kadenciją dirbdamas premjeru. Po to jis grįžo į prezidento postą.

2024-aisiais V. Putinui sueis 72-eji.

JAV gynybos sekretorius bus atleistas iš pareigų

JAV prezidentas B. Obama (d.) ir gynybos sekretorius Ch. Hagel NATO viršūnių susitikime Wales šių metų rugsėjį. EPA-ELTA nuotr.

New Yorkas (ELTA) – JAV gynybos sekretorius Chuck Hagel atleidžiamas iš pareigų, pranešė laikraštis „The New York Times“.

„Sprendimą paprašyti gynybos sekretorių – vienintelį respublikoną jo nacionalinio saugumo komandoje – palikti postą prezidentas Barack Obama priėmė praėjusį penktadienį po

daugelio susitikimų, vykusių dvi pastarąsias savaites“, – pažymi laikraštis.

Leidinio duomenimis, 68 metų Ch. Hagel atleidimo priežastis yra ta, kad jis nesusidorojo su uždaviniu priešintis „Islamo valstybės“ grupuotei, siautėjančiai Sirijoje ir Irake. Ch. Hagel vadovavo Pentagonui nuo 2013 metų vasario.

Ukrainoje paminėtos Holodomoro metinės

Kijevas (LRT.lt) – Ukrainoje lapkričio 22 d. paminėtos 1932-33 metais sovietų valdžios sukulto bado, nusinešusio milijonus aukų, metinės. Holodomoras laikomas viena iš didžiausių XX amžiaus tragedijų, Ukrainos ir dar kelių valstybių laikoma ukrainiečių tautos genocidu.

Nacionalinis gedulas ir visą valstybę apimančios skaudžios patirtys dažniausiai veikia kaip vienas iš politinę bendruomenę formuojančių veiksnių. Tad nenuostabu, kad iš naujo save kuriančiai ukrainiečių tautai šiemet, praėjus metams po Maidano ir vykstant karui šalies Rytuose, Holodomoro metinės – simbolinis vienybės

renginys.

Dniepro pakrantėje, šalia Ukrainos Genocido ir Holodomoro memorialinio muziejaus, – kijeviečiai ir politikai, kurie pernai šiuo metu atstovavo protestuojančiai Ukrainai, o šią dieną kalba naujai kuriamos valstybės vardu.

Maskvos marinimo bado politikos kaina 1933 metais – mažiausiai 4 mln. ukrainiečių, mirusių viena baisiausių – bado mirtimi.

Sovietų Sąjungoje, neigusioje Holodomoro egzistavimą iš viso, už 4 mln. ukrainiečių mirtį ketvirtajame dešimtmetyje taip ir liko nenubaustas niekas.

JAV prezidentas įteikė laisvės medalius

Washingtonas (ELTA) – JAV prezidentas Barack Obama lapkričio 24 d. 19-ai artistų, aktyvistų, valstybės tarnautojų įteikė aukščiausią šalyje civiliams skiriamą apdovanojimą – Prezidento laisvės medalį.

Tarp šaliai nusipelnusiųjų – aktorė Meryl Streep, velionio senatoriaus Robert Kennedy našlė Ethel Kennedy, atlikėjas ir dainų autorius Stevie Wonder, ilgiausiai tarnaujantis Kongrese John Dingell.

Per iškilmes Baltuosiuose Rūmuose taip pat apdovanoti kompozitorius Stephen Sondheim, televizijos

žurnalistas Tom Brokaw, rašytoja Isabel Allende ir kiti JAV nusipelnę žmonės.

Laisvės medaliais pagerbtos jau anapilin išėjusios asmenybės: piliečių teisių aktyvistai Andrew Goodman ir Michael Schwerner, kurie žuvo 1964 metais, kai dalyvavo istorinėje bal-suotojų registracijoje Mississippi.

Prezidento laisvės medaliai skiriami asmenims, kurie savo indėliu yra ypatingai nusipelnę JAV saugumui arba nacionaliniams interesams, taikai pasaulyje arba už kultūrinės arba kitas viešas pastangas.

ŠVENTADIENIS

Popiežius paskelbė šešis naujus šventuosius

Šekmadienio rytą Šv. Petro aikštėje aukodamas liturginius metus užbaigiančios Kristaus – Visatos Valdovo iškilmės Mišias, popiežius Pranciškus paskelbė šešis naujus šventuosius.

Artumas ir jautrumas; tai gyvenimo taisyklė mums ir pagal tai būsime teisiai. Tai primena Kristaus Karaliaus, Visatos valdovo, iškilmės Evangelija, tai rodo šešių naujų šventųjų gyvenimo pavyzdys. Kiekvienas iš jų ieškojo gražiosios meilės ir ją atrado savo labai tvirtame asmeniniame santykyje su Dievu, be atvangos nuolankiai tarnaudami artimui, ypač paskutiniams, nepasiturintiems, ligoniams, mažamečiams, senukams, maldininkams.

Vysk. Jonas Antanas Farina (1803-1888), Vičenzos ir Treviso ganytojas, dar gyvas vadintas „Meilės darbų žmogumi“ ir „Vargšų vyskupu“, įsteigė Daratiečių mokytojų vienuoliją kurčėbylių, aklų ir neturtingų šeimų mergaičių ugdymui, ligonių ir senelių globai, Vatikano I Susirinkimo dalyvis, parėmęs popiežiaus neklaidingumo dogmą ir ją pasirašęs. Palaimintuoju jį paskelbė pop. Jonas Paulius II 2001 m.

Kun. Šventosios Šeimos Kuriakose Elijas Chavara (1805–1871), sirų malabarų bendruomenės Indijoje apaštalas: įsteigė dvi karmelitų šeimos vienuolijas, vieną vyrų, kitą moterų, ir pastarajai vadovavo iki mirties. Gausių raštų viršūnė laikomas „Mylinčiojo Tėvo Testamentas“ jam pelnė Šeimų globėjo vardą. Palaimintuoju jį paskelbė pop. Jonas Paulius II 1986 m.

T. Liudvikas iš Kazorijos (Arcangelo Palmentieri, 1814–1885) pasirinkęs pranciškonišką neturtą, ėmėsi slaugyti sergančius mažuosius brolius, paskui gelbėti ir įkrikščioninti vergais parverstus mažamečius afrikiečius, pagal formulę „Afrikos atsivertimas per af-

rikiečius“, Italijoje kūrė karitatyvinius ir kultūrinius trus apleistiesiems, seneliams, sergantiems vaikams, kurčėnėbyliams, akliesiems. Palaimintuoju paskelbtas pop. Jono Pauliaus II 1993 m.

Mažiausiųjų br. Mikalojus iš Longobardžio (Jonas Krikštytojas Klemensas Saggio, 1650–1709), šv. Pranciškaus Pauliečio kongregacijos bendruomenėse dirbo pačius kukliausius darbus: zakristijono, sodininko, sandėlininko, virėjo, kepejo, durininko, tačiau apylinkių šeimų vaikams buvo nepažinomas katechetas, itin dėmesingas vargšams ir ligoniams, kuriuose matė esantį „pasislėpusį“ Jėzų, jų poreikiams. Palaimintuoju jį paskelbė pop. Pijus VI, 1786 m.

S. Švenčiausiosios Širdies Eufrazija Eluvathingal (Rose Eluvathingal 1877-1952) iš Indijos sirų malabarų aristokratų šeimos, būdama devynerių pasiaukėjo skaistybei, dvidešimties rinkosi vienuolinį gyvenimą, tapo basąja karmelite šv. Kuriakose Elijo Chavara ir kun. L. Beccaro įsteigtame vienuolyne. Pamaldi mistikė išsamiai aprašė savo šventumo kelią. Vienuolės ją vadino „Judančiu Tabernakuliu“, o pasauliečiai „Pamaldžiąja Motina“. Palaimintąja paskelbta pop. Benedikto XVI, 2006 m.

Amato Ronconi (1226–1292), tryliktojo amžiaus piligrimas, piligrimų ir vargšų globėjas. Sužavėtas Pranciškaus Asyžiečio neturto dvasia įstojo į trečiąją pasauliečių ordiną, pasišventė atgailos ir gražiosios meilės gyvenimui, su seserimi Klara savo kuklų būstą prie piligrimų kelio į Romą pavertė maldininkų prieglauda. Dažnai pats leisdavosi į piligrimines keliones į Romą ir net keturis kartus į Santjago de Kompostela. Palaimintuoju jį paskelbė pop. Pijus VI, 1776 m.

Vatikano radijas

Švietimo ir mokslo ministerija finansuos užsienio lietuvių lituanistinio švietimo projektus

Švietimo ir mokslo ministerija skelbia konkursą finansuoti užsienio lietuvių projektus, padėsiančius lituanistinėse mokyklose besimokantiems vaikams palaikyti ryšius su Lietuva, saugoti ir puoselėti tautinį tapatumą, išplėsti jų galimybes mokytis lietuvių kalbos, pažinti Lietuvos istoriją, jos kultūrą.

Jau antrus metus rengiamas konkursas yra skirtas lituanistinėms mokykloms ir kitoms užsienyje registruotoms švietimo įstaigoms ar jas vienijančioms organizacijoms, vykdančioms arba ketinančioms vykdyti neformalųjį lituanistinį švietimą. Paraiškų laukiama iki 2015 m. sausio 10 d.

Švietimo ir mokslo ministerija finansuos ir ilgalaikę ir tęstinę lituanistinę veiklą orientuotus projektus. Visų pirma – stiprinančius užsienio lituanistinių mokyklų bendradarbiavimą ir jų bendradarbiavimą su kitomis užsienio ar Lietuvos švietimo įstaigomis. Taip pat projektus, skirtus lituanistinėse mokyklose užsienyje dirbančių mokytojų kvalifikacijos tobulinimui, metodinės ir mokomosios medžiagos, mokymo priemonių kūrimui bei įsigijimui, informacijos apie savo veiklą sklaidai.

„Lituanistinis švietimas – kalbos, kultūros, istorijos pažinimas – užsienyje yra tvirtas saitas siejantis svetur gyvenančius tautiečius su Tėvyne. Džiaugiamės galėdami prisidėti prie to, kad įvairiose pasaulio šalyse gyvenantys lietuviai visada jaustųsi Lietuvos dalimi“, – sako Švietimo ir mokslo ministerijos kancleris Dainius Numgaudis.

2014 metais Švietimo ir mokslo ministerija iniciavo du neformaliojo lituanistinio švietimo projektų konkursus, jų laimėtojams iš viso skyrė daugiau nei 600 tūkst. litų. Finansavimas buvo skirtas 87 projektams 23 šalyse.

Bernardinai.lt

DATOS ir SUKAKTYS

Ketvirta lapkričio savaitė

Lapkričio 24 d.

– 1632 m. gimė Benediktas Spinoza, naujųjų amžių filosofas, proto religijos pagrindėjas (mirė 1677 m.).

– 1864 m. gimė Henri de Toulouse-Lautrec, žymus XIX a. pabaigos Prancūzijos dailininkas, vienas iš garsiausių dailės postimpresionizmo atstovų (mirė 1901 m.).

– 1874 m. amerikietis Josef Gliden užpatentavo spygliuotą vielą.

– 2004 m. LR Seimo pirmininkas A. Paulauskas paskelbė pareiškimą „Dėl Rusijos Federacijos valstybės Dūmos lapkričio mėn. 23 d. pareiškimo“, kuriame išreiškė pagarbą visiems, nukentėjusiems nuo Antrojo pasaulinio karo ir jo padarinių. Kartu pareiškime pažymėta, kad Lietuvai Antrasis pasaulinis karas prasidėjo sovietine okupacija ir aneksija 1940 metais. Tai buvo Molotovo-Ribbentropo pakto pasirašymo rezultatas. Nors karas baigėsi pergale prieš vieną totalitarinę ideologiją – fašizmą, tačiau kita – komunizmas – sustiprėjo ir išplito.

Lapkričio 25 d.

Tarptautinė kovos prieš moterų prievartą diena.

– 1370m. surengtas antrasis Algirdo žygis prieš Maskvą.

– 1795 m. Abiejų Tautų Respublikos karalius Stanislovas Augustas Poniatovskis paskelbė abdikacijos aktą – atsisakė sosto. Nustojo egzistavusi Lenkijos ir Lietuvos valstybės karaliaus institucija.

– 1940 m. Lietuvos SSR piniginiu vienetu tapo rublis.

– 1943 m. Kaune įvyko pirmasis VLIK'o posėdis.

– 1992 m. Čekoslovakijos parlamentas balsavo už tai, kad nuo 1993 m. sausio 1 d. šalis būtų padalyta į Čekiją ir Slovakiją.

Lapkričio 26 d.

– 1789 m. Amerikoje pirmą kartą švęsta nacionalinė šventė – Padėkos diena.

– 1806 m. moldavas Jordaki Kuparenka atliko pirmąjį aerostato bandymą Lietuvoje: su savo sukonstruotu ir iš guminio popieriaus padarytu balionu 12 val. dienos pakilo iš Generalgubernatoriaus rūmų (dab. Prezidentūra) aikštės ir nusileido tarp Verkių ir Kairėnų, už Pylimėlio kaimo (už dabartinio Studentų miestelio Saulėtekio alėjoje).

– 1922 m. atverta faraono Tutanchamono ka-

pavietė. – 1942 m. generalinio komisaro Adriano Rentelno potvarkiu uždrausta raštuose vokiečių kalba ir vokiškuose užrašuose vartoti lietuviškas Lietuvos miestų formas. Turėjo būti tik Kauen (Kaunas), Kedahnen (Kėdainiai), Georgenburg (Jurbarkas), Osersee (Zarasai), Wolfsburg (Vilkaviškis) ir t. t.

– 1954 m. Maskvos Butyrkų kalėjime sušaudytas atsisakęs bendradarbiauti su sovietų valdžia Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos pirmininkas, vyriausiasis partizanų vadas gen. Jonas Žemaitis-Vytautas.

– 1968 m. Generalinė JT asamblėja priėmė konvenciją dėl senaties termino netaikymo karo nusikaltėliams.

Lapkričio 27 d.

– 1095 m. Popiežius Urbanas II Klermono susirinkime paskelbė Pirmąjį kryžiaus žygį.

– 1864 m. mirė Teodoras Narbutas, lietuvių istorikas romantikas, tautosakos ir kultūros tyrinėtojas, archeologas, inžinierius architektas (gimė 1784 m.).

– 1922 m. gimė Aleksandras Dubčekas, Čekoslovakijos politinis veikėjas, Prahos pavasario lyderis (mirė 1992 m.).

– 1929 m. išleistas pirmasis laikraščio „Vilniaus žinios“ numeris.

– 1939 m. pradėjo veikti Vilniaus pedagoginis institutas (dab. Vilniaus pedagoginis universitetas).

Lapkričio 28 d.

– 1666 m. mirė Danielius Kleinas, Mažosios Lietuvos evangelikų liuteronų kunigas, lietuvių raštijos kūrėjas (gimė 1609 m.).

– 1940 m. slaptoje NKVD instrukcijoje eperantininkai ir filatelininkai priskirti prie antisovietinių „elementų“.

– 1974 m. paskutinis John Winston Lennon pasirodymas scenoje.

Lapkričio 29 d.

Tarptautinė solidarumo su Palestinos tauta diena.

– 1830 m. Varšuvoje prasidėjo 1830-1831 m. sukilimas.

– 1947 m. JTO Generalinė Asamblėja priėmė rezoliuciją, pagal kurią Palestinos mandatas turėjo būti padalintas į žydų ir arabų valstybes.

– 1957 m. Lietuvos partizanų vadui **Adolfui Ra-**

manauskui-Vanagui įvykdyta mirties bausmė.

– 2001 m. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė nutarė remti Lietuvos valdovų rūmų atstatymą.

Lapkričio 30 d.

Lietuvos kariuomenės diena.

– 1427 m. gimė Kazimieras IV Jogailaitis, Lietuvos didysis kunigaikštis Kazimieras I Jogailaitis (1440–1492 m.), Lenkijos karalius Kazimieras IV Jogailaitis (1447–1492 m.) (mirė 1492 m.).

– 1840 m. Napoleono palaikai perkelti iš šv. Elenos salos į Paryžių.

– 1900 m. mirė Oscar Fingal O'Flahertie Wills Wilde, airių kilmės anglų dramaturgas, poetas, rašytojas. Laikomas vienu žymiausių karalienės Viktorijos laikmečio dramaturgų. Jo vardą išgarsino pjesės, aforizmai, taip pat romanas „Doriano Grėjaus portretas“ (gimė 1854 m.).

– 1939 m. prasidėjo SSRS-Suomijos karas.

– 2000 m. UNESCO į Pasaulio paveldo sąrašą įtraukė Kuršių neriją.

Apie patriotiškumą ir tautiškumą

Atkelta iš 6 psl.

Rusijos minkštosios galios centras – „Rossotrudničestvo“, jo veikla nukreipta į „artimą užsienį“. Centro biudžetas artėja prie milijardo dolerių. Jis finansuoja visą veiklą prieš nepriklausomą energetiką Lietuvoje. Rusija bando Lietuvoje ir kitose Baltijos šalyse atidaryti rusiškas mokyklas. Ir tai yra Rusijos minkštoji strategija. Socialistai Europos Parlamente ir Europos Sąjungoje primeta kovą dėl lesbiečių ir gėjų privilegijų, dangstomų lygių teisių idėja. Ten veikia Vakarų socialistai, o kas finansuoja?

Kaip sekasi patriotinio ir tautinio ugdymo darbai šiandienos Lietuvoje?

Ryškiausia šių dienų jaunimo patriotizmo išraiška yra „Misija Sibiras“ ekspedicijos, Lietuvos šaulių sąjungos (LŠS) gretų ir norinčių tarnauti Lietuvos kariuomenėje ar atvykti į pradinius trijų mėnesių mokymus pastebimas gausėjimas. Įvairiose apklausose vis daugiau respondentų išreiškia pasiryžimą, jei reikės, ginklu ginti savo tėvynę. Jaunimas ieško kelių ir būdų dalyvauti patriotizmo ugdymo procesuose, nori patys ką nors konkretaus nuveikti istorinės atminties įamžinimo darbuose.

Ryškus ir sektingas patriotizmo ir tautiškumo pavyzdys yra Rūtos Meilutytės sportinė ir visuomeninė veikla vardan Lietuvos. Ne mažiau ryškus jos antipodas – dainininkė S. Milinytė, prakeikusi savo tėvynę vien dėl to, kad kažkam nepatiko jos suknelė ar dar kas nors. Prakeikti Tėvynę yra tas pat, kas prakeikti savo Motiną. Apgailėtinas poelgis.

Dabar, grėšiant užpuolimui ar konvenciniam karui, svarbi yra LŠS veikla, kurios viena iš pagrindinių uždavinių yra ruošti jaunimą ir visuomenę pilietiniam ir ginkluotam pasipriešinimui. LŠS veikla dabar yra stiprinama, užtikrinant pasirengimą krašto gynybai, didinant šaulių indėlį į pilietinį, patriotinį ir tautinį visuomenės ugdymą. Daug ką šiame reikale dirba ir gali nuveikti ateitininkai, skautai, kitos jaunimo ar moksleivių organizacijos.

Jau 18 metų Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga (LPKTS) aktyviai vykdo tautinio ir patriotinio ugdymo programas. Rengia masinius renginius, tokius kaip Ariogalos sąskrydžiai, žygiai partizanų takais, Tremties dainų šventės. Rengia istorines konferencijas, seminarus istorijos mokytojams. Stato ir prižiūri paminklus, leidžia atsiminimų knygas, kuria filmus. Kitos Laisvės kovų dalyvių ir tremtinių visuomeninės organizacijos vykdo gausias savo, Vyriausybės ir Seimo planuojamas Laisvės kovų istorijos įamžinimo programas. Vaisingai prisideda ir privačios šeimų ar asmenų iniciatyvos – ekspedicijos į tremties vietas, lokalūs žygiai partizanų takais, atsiminimai, trumpametražiai filmai ir kita.

Pamokanti partizanų karo istorija

Ryškiausia patriotiškumo atžvilgiu asmenybė – Juozas Lukša-Daumantas. Jis dėl Tėvynės ir kovos draugų, palikęs sočius ir laimingus Vaka-

rus ir jauną mylimą žmoną, sugrįžo į Tėvynę, pas kovos draugus, žinodamas, kad teks žūti. Istorijai reikšmingiausias partizanų darbas buvo jų 1949 metų Vasario 16-osios Deklaracija. Deklaracijoje atspindėti partizanų karo tikslai ir jų įsivaizduojamoji Nepriklausoma Lietuva, kaip turėtų gyventi ir tvarkytis šalis, dėl kurios jie kovojo ir daugelis žuvo nelygioje kovoje. Deklaracija yra tinkamas atsakymas okupantų šmeižtams ir atgrasiai jų propagandai.

Daugelis 1945–1946 metų partizanų kautynių su keleriopai didesne ir nepalyginamai geriau apginkluota NKVD kariuomene galėtų būti pavyzdys dabartiniams Lietuvos kariams. Partizanams pavykdavo padaryti priešui daug gyvosios jėgos nuostolių ir organizuotai pasitraukti. Paminėtini Kalniškių, Kiauneliškių, Šimonių, Varčios, Virtukų, Degimų, Merkinės, Žuvintų, Jiezno, Obšrūtų, Panaros, Labūnavos ir kiti mūšiai.

Labai svarbu tikruosius partizanų atskirti nuo KGB smogikų ir stribų arba kriminalinių nusikaltėlių, persirengusių partizanų uniformomis ir partizanų diskreditavimo tikslu vogusių, plėšusių gyventojus bei šaudžiusių ištisas šeimas. Partizanai su jais kovojo, išsiaiškinę sušaudydavo (juk kalėjimų jie neturėjo). Pasitaikydavo ir nedrausmingų partizanų, kurie be partizanų teismo sprendimo patys bausdavo įtariamus šnipus. Juos teisdavo partizanų teismas. Partizanai laikėsi griežtos tvarkos, draudė svai galų vartojimą ir veiklą be vadovybės įgaliojimo. Partizanų kovos pagrindinis siekis ir svajonė buvo Tėvynės Laisvė. Vardan jos jie buvo pasiryžę aukoti gyvybę ir dažnas ją paaukojo.

D. Liekis rašė: „Eilinis bendro išprusimo lietuvis negali tinkamai suprasti ir įvertinti pokario rezistencijos svarbos mūsų istorijai. Bet juk jie buvo patys tikriausi patriotai, pasiryžę dėti galvą už savo kraštą. Būtent noras pasiaukoti ir atsidavimas, ne klausiant, ‘o kas man už tai?’, šalies gyventoją daro patriotu. Mūsų partizanų pavyzdys apibrėžia ir išgrynina patriotizmo sąvoką – tai pilietis, kuris pasiryžęs ginti savo tėvynę ir kristi kovoje. Dabar reikia tik geriau suvokti pokario rezistencijos svarbą. Ją įvertinus ir pasimokius galima lygiuotis į ano meto patriotus. Puoselėti geresnę ateitį ir žinoti, kad aukodamiesi Lietuvai – aukojamės vieni kitiems. Tai kuria bendrą mūsų visų gerovę”.

Ir istoriniai faktai iš LDK ir Nepriklausomybės kovų gali pasitarnauti visuomenės patriotiškumo ir tautinės sąmonės stiprinimui. Pradedant Apuolės ir Saulės mūšiais, karaliumi Mindaugu, sukūrusiu ir sutvirtinusi valstybę, ir baigiant 1919–1920 metų Nepriklausomybės gynimo kovomis. Nepriklausomybės gynimo kovose 2000 savanorių iš Lietuvos išvarė bolševikus ir bermontininkus. Su lenkais kariauti sekėsi blogiau, bet ties Širvintomis ir Giedraičiais jie priverstė lenkus bėgti, tik Antantės tarpininkai sutrukdė tą pergalę realizuoti.

Tarpukario Lietuvos vyriausybėms teko spręsti daug sudėtingų politinių ir ekonominių problemų. Klaidėdos sukilimas buvo bene sėkmingiausia akcija per 22 Nepriklausomybės metus. Ne mažiau sėkminga Žemės reforma, toli pranokstanti dabartinę. Joms teko pergyventi tris ultimatus

– 1938 m. lenkų, 1939 m. kovo 22 d. vokiečių ir 1940 m. birželį – SSRS. Tad reikėtų tarpukario Lietuvos vyriausybių vadinti lepsėmis. Toks epitetas geriau tiktų kai kurioms dabartinėms vyriausybėms.

Valstybės institucijos

Vyriausybė teikia paramą konkursų būdu istorinės atminties įamžinimo programoms. Seimas teikia paramą dalyvaujantiems valstybinių švenčių, sukakčių minėjimų organizavime, kur gali dalyvauti ir visuomeninės organizacijos.

Švietimo ir mokslo bei Kultūros ministerijos turi savo patriotinio ugdymo ir istorinės atminties puoselėjimo programas, kuriose konkurso būdu gali dalyvauti visuomeninės organizacijos.

Programose dalyvauja Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos centras, mokyklos, Laisvės kovų dalyvių ir tremtinių bei kitos visuomeninės organizacijos. Parama teikiama paminklų ir partizanų slėptuvių statybai ir priežiūrai, knygų leidybai, kino filmų kūrimui ir kitiems darbams. Gaila tik, kad visos tos paramos menkutės.

Neseniai atsirado Europos Sąjungos paramos programa „Europa – piliečiams“ 2014–2020 metams. Ji dėl didelių apimčių sunkiai, nors prieinama ne tik valstybės ir savivaldybių įstaigoms, bet ir visuomeninėms organizacijoms.

Pasigendama aktyvesnio LRT ir kitos žiniasklaidos, visų politinių partijų dalyvavimo, nors pastaruoju metu dėl atviros ir brutalių Rusijos agresijos prieš Ukrainą visur juntamas didesnis domėjimasis patriotinio ugdymo ir istorinio atminimo įamžinimo klausimais.

Jaunimo ir kitos iniciatyvos

Bene iškiliausias jaunimo patriotiškumo pavyzdys yra projektas „Misija Sibiras“, pritraukiantis daugiau kaip 2 000 jaunuolių, norinčių vykti Sibirą tvarkyti tremtinių kapų. Jie tvarko kapines, atstato ir stato naujus kryžius, susitinka su ten tebegyvenančiais lietuviais, kurie labai nori grįžti į Lietuvą, bet jau nebegali. Svarbu, kad jaunimas, sugrįžęs iš ekspe-

dicijų, susitinka ir dalijasi išpūdžiais su jaunimu ir moksleiviais. Jaunas jauną geriau supranta ir išiklauso. Tie, kas pabuvojo Sibire, visą gyvenimą atmins, kas ir už ką trėmė šeimas su mažais vaikais į gyventi netinkamas žemes.

Ekspedicijas periodiškai organizuoja ir visuomeninė organizacija „Lemtis“. Buvusių tremtinių šeimos su vaikais keliauja į tėvų ir senelių trėmimo vietas.

Pastaruoju metu akademinis jaunimas ir jauni politikai pradėjo daugiau rūpintis istorinės atminties įamžinimu. Seimo nario A. Anušausko įkurta „Sovietinės okupacijos tyrimo asociacija“ (SOTA) tyrinėja pasipriešinimo sovietinei okupacijai judėjimų istoriją. Liutauras Kazlavickas imasi iniciatyvos tęsti 2008–2012 metų kadencijoje pradėtą darbą dėl Tremties ir rezistencijos muziejų veiklos plėtros ir platesnio jaunimo supažindinimo su Laisvės kovų istorija. Siekiama didesnio valstybės dėmesio ir paramos svarbiai šių muziejų veiklai.

Nemenkas kliuvinys jaunajai kartai teisingai suprasti partizanų karo istoriją yra sovietinių okupantų palikti paminklai kolaborantams, parnešusiems „Stalino saulę“, sovietinei armijai ir stribams, užrašai ir lentelės, gatvių, mokyklų pavadinimai kolaborantų vardais. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga jau seniai reikalauja visus okupantų paliktus ženklus pašalinti iš viešųjų erdvių ir perkelti juos į Grūto parką arba muziejus. Bet įgyvendinimas sekasi sunkiai. A. Anušauskas pasiūlė savivaldybėms nuimti visus okupantų ženklus, skirtus įamžinti jų „žygdarbius“ kovojant prieš partizanus ar „vaduojant“ Lietuvą. Vis dar keliolikoje savivaldybių tokie ženkla yra. Ypač akį rėžia paminklai Vilniuje S. Nėriai, P. Cvirkai ir okupantų kareivių statulos ant Žaliojo tilto.

REAL ESTATE
St. Pete Beach parduodamas 5 kambarių „Condominium“ su baldais, arti Pranciškonų koplyčios, plažo ir autobuso. Galite apsigyventi dar prieš šv. Kalėdas. Kaina 179,900 dol. Tel. 440-376-2532

SKAUSMO GYDYMAS	VIDAUS LIGOS
DR. RENATA VARIAKOJYTĖ SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ 7600 W. College Drive Palos Heights, IL 60463 Tel. 708–361–5550 Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų skausmų gydymas	EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C. VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS Kalbame lietuviškai 6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6 Chicago, IL 60638 Tel. 773–229–9965 Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS	AKIŲ LIGOS
DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS DR. PAUL KNEPPER Akių ligos – chirurgija 150 E. Huron, Suite 1000 Chicago, IL 60611 Valandos susitarus Tel. 312–337–1285	ARAS ŽLIOBA, M.D. AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA 219 N. Hammes Avenue Joliet, IL 60435 Tel. 815–741–3220

DANTŲ GYDYTOJAI	DANTŲ GYDYTOJAI
DR. JOVITA KERELIS DR. DAIVA BIDVA DANTŲ GYDYTOJA 9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL Tel. 708–598–8101	EUGENE C. DECKER, DDS, P.C. DANTŲ GYDYTOJAS Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai 4647 W 103 St, Oak Lawn, IL 55 E Washington, Ste 2401, Chicago, IL Tel. 708–422–8260

Didžiajam lietuvių poetui nusilenkė ir jo gimtoji žemė

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Pamažu artėja prie pabaigos šie, jubiliejiniai lietuvių grožinės literatūros pradininko Kristijono Donelaičio (1714–1780) metai. Visi jie skirti „Metų“ poemos autoriaus 300-osioms gimimo metinėms, kurios buvo minimos sausio 1 dieną. Per tuos metus Lietuvoje turbūt nebuvo tokio kampelio, kur didysis būrų dainius nebūtų prisimintas, nebūtų skaitomi jo „Metai“ ir pasakėčios, nevyktų įvairios parodos, konkursai, koncertai, kiti renginiai.

Gimtas K. Donelaičio kraštas dabar priklauso Rusijai, Karaliaučiaus (Kaliningrado) sričiai. Paskutinėmis spalio dienomis šiame krašte vyko pagrindiniai poeto jubiliejaus renginiai, į kuriuos buvo pakviesti Lietuvos Seimo, Kultūros ir Užsienio reikalų ministerijų, K. Donelaičio jubiliejinės komisijos ir K. Donelaičio draugijos, Lietuvos rašytojų ir dailininkų sąjungos, akademinės bendruomenės, kultūros, švietimo ir meno atstovai iš Vilniaus, Klaipėdos, Marijampolės, kitų miestų. K. Donelaičio keliais kartu keliavo ir „Draugo“ korespondentas, į šią žemę sugrįžantis bent kelis kartus per metus.

Delegaciją po Karaliaučiaus kraštą lydėjo ir globojo Lietuvos ambasados Karaliaučiuje darbuotojai – laikinai konsulo pareigas einantis Vytautas Umbrasas ir kultūros atašė Romanas Senapėdis. Jie padėjo daug pastangų, kad poeto jubiliejiniai renginiai būtų deramai organizuoti. Taip pat buvo padėkota ir buvusiam Lietuvos konsului Vaclovui Stankevičiui, kuris neseniai buvo atsauktas iš pareigų.

Delegacija keliavo autobusu, kelionės metu visi jos dalyviai skaitė „Metų“ ištraukas ir klausėsi K. Donelaičio draugijos pirmininko, architekto, poeto atminimo išsaugojimui gyvenimą paskyrusio Napoleono Kitkausko pasakojimų ir prisiminimų apie šio krašto istoriją ir patį K. Donelaitį.

Keliaujantys į šį kraštą turi apsišarvuoti kantrybe, nes Lietuvos ir Rusijos Federacijos pasienyje ilgai užtrunka patikros procedūros. Gal dėl to, o gal ir todėl, kad vis sunkiau darosi gauti vizas aplankyti Karaliaučiaus kraštą čia atvažiuoja vis mažiau žmonių. N. Kitkauskas sakė, kad prieš trisdešimt metų, kai muziejus buvo neseniai atvėręs duris, per metus jį aplankydavo po 50–60,000 žmonių, o dabar jų yra keliasdešimt kartų mažiau,

Stalupėnų bibliotekai suteiktas K. Donelaičio vardas. Bendra fotografija prie atnaujintos bibliotekos.

A. Vaškevičiaus nuotraukos

būna dienų ir savaitių, kai čia neužsuka nė vienas lankytojas.

Renginiai prasidėjo Stalupėnuose (Nesterove), kur 27-erių metų jaunuolis 1740-ųjų metų vasarą pradėjo kantorius darbą. Trumpą miestelio istoriją bei K. Donelaičio gyvenimo faktus pristatė ir renginį vedė rajono kultūros skyriaus vedėja Irina Opriško. Pagaliau ant namo, kur gyveno ir dirbo poetas ir kur šiuo metu įsikūrusi miestelio biblioteka, sušvito užrašas – K. Donelaičio vardo biblioteka. Tiesa, užrašas rusų kalba, bet džiugina rezultatas – kiekvienas apsilankęs miestelyje bent jau pasidomės, kas tas K. Donelaitis, kad jo vardu pavadinta biblioteka.

Dar praėjusiais metais buvo kalbama, kad šiemet biblioteka bus remontuojama ir jai bus suteiktas K. Donelaičio vardas. Tai turėjo būti padaryta jau pavasarį, bet to neįvyko – sprendimas buvo atidėliojamas ir tik spalio viduryje leista bibliotekai suteikti K. Donelaičio vardą.

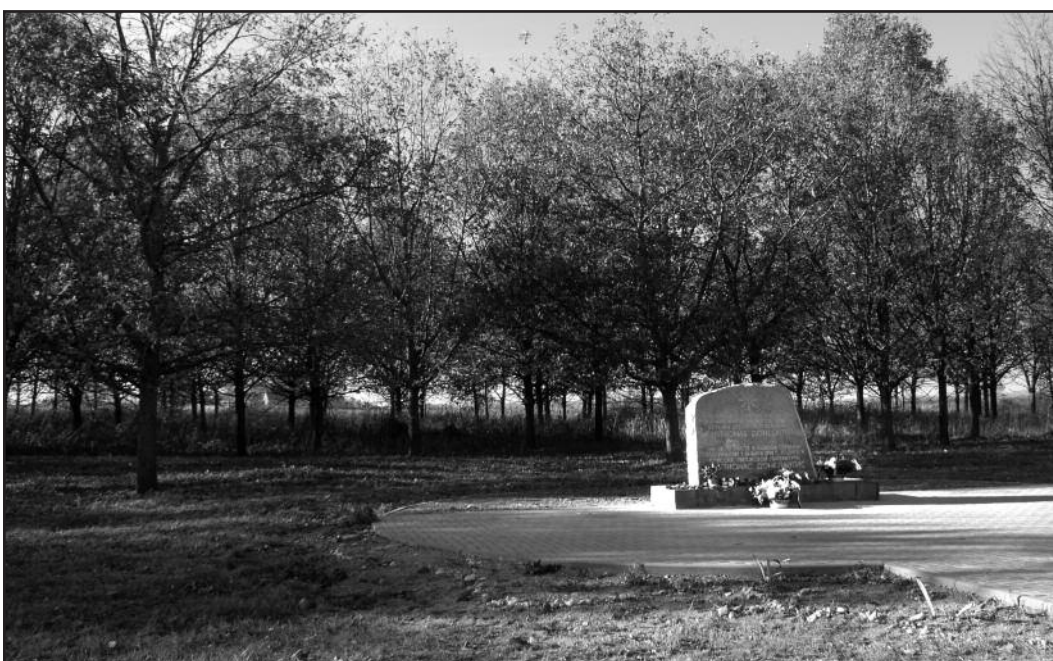
Sveikinimo kalbas prie atnaujintos bibliotekos sakė miestelio šeimininkai ir svečiai: meras Oleg Kutin,

N. Kitkauskas bibliotekai padovanojo savo knygą apie Tolminkiemį.

srities kultūros ministerijos atstovai, Lietuvos Respublikos Seimo pirminko pavaduotojas Vydas Gedvilas ir kiti. Iškilmes jautriai papildė Eitkūnų (Černyševskio) lietuvių kalbos mokytojos Nijolės Naimušinos moksleiviai, kurie kiekvienas, pasipuošęs savo nacionaliniais rūbais, skaitė tą pačią „Metų“ ištrauką lietuvių ir rusų kal-

bomis. Po to svečiai galėjo pamatyti, kuo turtinga ši biblioteka, kokias edukacines programas ji vykdo. Lietuvius pradžiugino Poetui skirta paroda, kurioje matėme leidinių įvairiomis kalbomis. Be to, parodytas vaizdo filmas apie K. Donelaitį, skaitytos jo eilės. Svečiai iš Lietuvos dovanojo bibliotekai daug naujų lietuviškų leidinių,

K. Donelaitis pagerbtas ir jo gimtuosiuose Lazdynėliuose.

Renginio Karaliaučiaus filharmonijoje dalyviai.

taip pat kompiuterinės technikos.

Kitas sustojimas – poeto gimtieji Lazdynėliai. N. Kitkauskas pasakojo, kad Antrojo pasaulinio karo metais, 1945-ųjų sausį šioje vietoje savaite buvo fronto linija, vyko stiprūs bombardavimai, todėl kaimas buvo sulygintas su žeme. Kai maždaug 1960-aisiais imtasi iniciatyvos surasti poeto gimtinę, iš pradžių buvo manyta, kad Lazdynėliai yra maždaug už 1,5 kilometro nuo tikrosios vietos, bet, išstudijavus vokiškus žemėlapius, nustatyta tiksliai kaimo vieta. Neseniai nuo pagrindinio kelio į ją pastatyta rodyklė, kurios prašyta jau daug metų. Gaila, bet nuoroda – tik rusų ir anglų kalbomis, nėra lietuvių kalbos ir stende, pasakojančiame apie K. Donelaitį.

Prie paminklo K. Donelaičiui padėtos gėlės, uždegtos žvakės. Prieš 25-erius metus, kai buvo minimos poeto 275-osios gimimo metinės, čia buvo pasodinti 275 ažuolai. Per ketvirtį amžiaus dalis jų išdžiūvo, tad šiemet buvo pasodinta nemažai naujų. Manoma, kad jų kiekis dabar gali siekti 300. Ažuolai Lazdynėliuose dar bus sodinami ir šiemet.

Pagrindinis jubiliejinis renginys vyko Karaliaučiuje, buvusioje katalikų bažnyčioje, kuri dabar yra pertvarkyta į filharmoniją. Nuskambėjus iškilmingai vargonų muzikai, lietuvių ir rusų kalbomis buvo sakomi sveikinimai, išryškinama K. Donelaičio reikšmė ne tik savo epochai ir savo kraštui, bet pabrėžiama lietuvių kūrejo įtaka jau pasaulinei kultūrai. Susirinkusius sveikino Karaliaučiaus srities Dūmos pirmininko pavaduotojas Sergey Juspin, kalbėjęs apie Poeto kūrybos nemirtingumą, pripažintą UNESCO, apie tai, kad jo kūryba yra

tarsi draugystės tiltas, šiuo metu sujungęs dvi didžias tautas – lietuvių ir rusų, nes mes visi išpažistame dvasines vertybes, kurias genialiai perteikė Poetas.

Lietuvos Respublikos Seimo pirmininko pavaduotojas V. Gedvilas pristatė rūstų ir sunkų K. Donelaičio gyvenimą, jo epochą, bet kartu ir labai jo šviesią kūrybą, pilną tikėjimo ir meilės. „Tai buvo ne kaimo kunigas, bet šviesus mąstytojas, kuris teigė, kad kiekvienas, norėdamas amžiams išlikti, turi būti doras ir darbštus“, – sakė politikas.

Ir Karaliaučiaus, ir Lietuvos atstovai apdovanojo padėkos raštais asmenis, daug nuveikusius per šiuos, K. Donelaičio, metus. Šiems žmonėms buvo įteiktas ir ypatingas leidinys „Metai / Vremena“, išleistas dviem kalbom. Iškilmes labai praturtino koncertinė programa, kurią atliko Vilniaus miesto savivaldybės choras „Jau na muzika“, mušamųjų ansamblis „Giunter Percussion“ bei Kaliningrado kamerinis orkestras. Buvo atliekami šiuolaikinių lietuvių kompozitorių kūriniai, taip pat ištrauka iš A. Vivaldi „Metų laikų“.

Malonus netikėtumas susirinkusiems buvo vietos skaitovų konkurso laureato 35-ojo licejaus moksleivio lietuvių kalba skaitoma „Pavasario linksmybių“ pradžia, pritariant kameriniam orkestrui bei Karaliaučiaus Literatūros teatro spektaklio „Lietuviškas klavyras“ ištrauka. Visas renginio audinys tikrai iškilus, ypatingas ir paliko gilų įspūdį. Po renginio svečiai dar neskubėjo skirstytis, pasipuošę vietos lietuviai, kurių filharmonijoje susirinko tikrai nemažai, bendravo, dalinosi išpūdziais ir gyrė puikų renginį.

Baigėsi Seimo ir PLB komisijos posėdžių sesija

Atkelta iš 4 psl.

Vida Bandis, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovė Lietuvoje

Mano nuomone, šios komisijos sesija buvo labai pavykusi. Matau, kad gerėja sutarimas, rezultatyvumas. Anksčiau visi pakalbėdavo, pasitardavo ir viskas beveik vien tik tuo baigdavosi – dabar matau kur kas reikšmingesnį išigilinimą į svarstomą temą ar klausimą. Maloniai nutiek šios sesijos narių entuziazmas ir aktyvumas svarstant klausimus, pasisakinėjant, ginčijantis.

Tačiau aš nedalyvavau paskutiniuose šios komisijos darbo posėdžiuose, todėl negaliu pasakyti, kodėl buvo priimta vienintelė rezoliucija („Dėl lietuvių kalbos, kaip užsienio kalbos statuso“ – V. Z.). Tikėjau, jog bus priimta rezoliucija dėl dvigubos pilietybės. Dėl to kiek nusivyliau. O kai nėra rezoliucijų, negali dirbti toliau – rezoliucija yra tolesnių darbų pradžia. Bet, kaip suprantu, daugiau rezoliucijų nebuvo dėl to, jog jos turi būti priimanamos balsuojant vienbalsiai. Tikriausiai išsiskyrė nuomonės, netgi dvigubos pilietybės klausimu – PLB atstovų nuomonė nesutapo su Seimo narių, dalyvaujan-

čių šioje komisijoje, nuomonėmis.

Šios komisijos veiklos naudingumas labiausiai priklauso nuo nagrinėtų temų. Šioje sesijoje tikrąs buvo darbas – anksčiau būdavo kur kas daugiau abejingumo, susirinkdavę pasėdėdavo ir išsiskirstydavo kas sau.

Kai vyko rezoliucijų priėmimas, aš nedalyvavau, nes kartu su Danguole Navickiene, PLB valdybos pirmininke, buvome iškviestos pas Seimo pirmininkę Loretą Graužinienę. Kalbėjome apie dvigubos pilietybės problemą. Mes išsakėme savo nuomonę, o Seimo pirmininkė pasakė, kad visgi kryptama į tai, jog Seime bus kalbama apie šio klausimo sprendimą surengiant referendumą. O tam reikės labai daug įdirbio, didžiulių pastangų jį organizuojant ir formuojant rinkėjų požiūrį, aiškinimo ir dar sykį aiškinimo rinkėjams.

Mes pasakėme, jog, jeigu Seime bus pasisakyta už referendumo rengimą, tai, mūsų nuomone, reikės visgi atskiro įstatymo. Taip pat kalbėjome, kad svarstant referendumo klausimų formulavimą būtų pakviesti dalyvauti ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovai.

Užrašė Vitalius Zaikauskas

Remkime Draugo fondą

WWW.
draugofondas.org

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI

LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, LENKIJA, UKRAINA

Siuntinių paėmimas iš namų:
630-774-2136

Asmeninių siuntų tel.:
708-907-3000

SIUNTINIŲ PRIĖMIMO VIETOS

Centrinio ofiso adresas: 8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą **1-708-599-9680**

Wally's Market 1731 Golf Rd Mount Prospect, IL 60056 Tel: 847-364-2829
Galos Caves 6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634 Tel: 773-283-7701
Extreme Exteriors 3740 N. 25th Ave, Suite D Schiller Park, IL 60176 Tel: 847-671-1155
Biomed 360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6676
Smilga 2819 83rd St. Darien, IL 60561 Tel: 630-427-0929
Excel Insurance 5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641 Tel: 773-777-4700
Atlantic Express Chicago 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919

Lithuanian Plaza 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866
Kunigaikščių Užeiga 6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622
Ruta 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882
Always With Flowers 1138 B S. Slate St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339
Eurus Deli 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290
Wonders of Nature 714 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-793-1000

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Lapkričio 30 d. 9 val. r. organizacija** „Vaiko vartai į mokslą“ kviečia narius ir sudomėjusius organizacijos veikla į narių susirinkimą, kuris vyks Pasaulio lietuvių centro posėdžių kambaryje. Bus pasidalinta žiniomis iš remiamų centrų Lietuvoje bei iš padalinių JAV, planuojamas dalyvavimas PLC prieškalėdinėje mugėje. Kas negali atvykti į susirinkimą, bet norėtų dalyvauti mugėje, prašomi susisiekti su Rugile Šlapkauskiene tel. 630-858-3629 arba el. paštu rugile123@yahoo.com bei Rita Vencloviene tel. 630-243-1228 arba el. paštu venclovas@comcast.net.

■ **Šeštadienį, gruodžio 6 d., savo vienuolyne**, 2601 W. Marquette Road, Čikagoje seselės kazimierietės ruošia Advento susikaupimo dieną. Susikaupimo tema – „Marija vilties laikotarpį“. Jį ves kunigas Louis Kolenkiewicz iš St. Bede parapijos (Holland, Pensylvanijoje). Registracija prasideda 9 val. r. Renginys baigsis 4 val. p. p. baigiamuoju susikaupimu ir palaimi-

nimu. Auka – 20 dolerių. Dalyviai bus pavaišinti priešpiečiais. Užsiregistruoti reikia iki lapkričio 28 d. Tą pačią dieną 9:30 val. r. bus atnašaujamos šv. Mišios už Palaimintos Motinos Marijos Kaupaitės pašalinti šventąja. Visi kviečiami. Daugiau informacijos suteiks seselė Theresa Dabulis tel. 773-776-1324.

■ **Gruodžio 7 d., sekmadienį, Čikagos ir apylinkių visuomenė** maloniai kviečiama į Čikagos Mokslo ir pramonės muziejaus (Museum of Science and Industry, 5700 South ir Lake Shore Drive gatvių sankryžoje) tradicinę programą „Kalėdos pasaulyje ir šviesų šventė“, kur 3:15 val. p. p. 50-tą (!) kartą programą atliks tautinių šokių grupė „Lietuvos Vyčiai“ (vadovės Lida Ringienė ir Aušra Karalienė). Programoje taip pat dalyvaus šokių kolektyvas „Suktinis“ (vadovė Giedrė Kniežienė), Lietuvių liaudies muzikos ansamblis „Gabijs“ (vadovė Genė Razumienė) ir Kalėdų senelis John Radavich.

Remkime Draugo fondą

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį.

Prisiminkite Draugo fondą savo testamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins „Draugo“ laikraščio gyvavimą daugelį metų!

www.draugofondas.org

Draugo fondas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500

DRAUGAS NEWS

**TIK
\$35
pirmies**

**Prenumeruokite
sau,
savo vaikams,
draugams,
vaikaičiams!**

Vardas, pavardė _____
Adresas _____
Miestas, Valstija, Zip _____
El. paštas _____

Čekį rašyti ir siųsti: Draugas News, 4545 W 63 St, Chicago, IL 60629
Arba prenumeruokite tinklalapyje: www.draugasnews.org

Labdaros - paramos koncertas
PO ANGELO SPARNU

Maloniai kviečiame Jus į labdaros - paramos koncertą, skirtą Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčiai (Marquette Park) paremti.

CHAMBER MUSIC CONCERT

Leva Jokubavičiūtė, piano "Trio Cavatina" pianistė Naumburg konkurso laureatė Solistė su Čikagos Simfoniniu Orkestru	Ariana Kim, violin Cornell Universiteto smuiko dėstytoja Ne(x)works ir "The Knights" atlikėja	Anthony Devroye, viola Alto dėstytojas Northwestern Universitete Avalon Styginio Kvarteto narys Rush Hour Concerts direktorius	Charlene Zimmerman, clarinet Pirmasis klametas Čikagos Lyrinėje Operoje ir Grand Park Sinfoniniame Orkestre.

Organizatoriai:
The Rotary Club Of Chicago/Land Lithuanians
DiMargo Modelių Agentūra

Lapkričio 30 d. (sekmadienį), 3 v.p.p.
November 30 (Sunday), 3 pm
Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčia
6812 South Washtenaw Ave, Chicago, IL 60629

Bilietus galite įsigyti kavinėse "Old Vilnius", "Smilgoje", "Kunigaikščių užėja", "Lithuanian Plaza", Maironio liuanistinės mokyklos ir Čikagos liuanistinės mokyklos raštinėse arba skambinkite 773-578-0182. Bilieto kaina \$25, prieš koncertą - \$30, studentams - \$20, moksleiviams - \$15. Koncerto metu parapijos sporto salėje bus prižiūrimi vaikučiai (nuo 3 metų amžiaus ir vyresni). Vykis piešimo konkursas ir žaidimai. Būtina iš anksto užsiregistruoti tel. 773-578-0182. Kaina \$5.

ADVENTO vakaras namuose
pakvieskite šeimos narius ar savo draugus praleisti kartu valandėlę susikaupus ir dėmesį sutelkus į Viešpatį.

- paskirkite vieną valandą
- paskirkite dieną (tarp gruodžio 1–14 d.)
- pasirinkite laiką (dienos metu ar po darbo)
- pasikvieskite draugus/kaimynus

Sustok! Pagalvok! Pasimelsk!
ADVENTO VALANDĖLĖ namuose

***Valandėlę ves s. Ignė ar tėv. A. Baniulis, SJ**
***mintys * diskusijos * malda**
tik arbatėlė (ne vaisės)
Norėdami susitarti dėl dienos ar laiko
skambinkite misijos seselėms tel. 630-243-1070

Pal. Jurgio Matulaičio misijos
šv. Kūčių vakarienė

2014 m. gruodžio 24 d.,
antradienį, 6:30 val. v.
PLC didžiosios salės vakarinėje dalyje
(14911–127th St., Lemont, IL)

Norinčius kartu švęsti Kūčias maloniai kviečiame!
Auka: suaugusiems – **25 dol.;**
vaikams nuo 10 m. ir vyresniems – **15 dol.**
Registruotis iki **GRUODŽIO 20 dienos**

Čekį rašyti:
Matulaitis Mission
(memo: Kūčių vakarienė)

Registruotis:
Misijos raštinėje tel. 630-257-5613 arba
rašyti el. paštu matulaitismission@gmail.com;
taip pat galite paskambinti
seselei Laimutei tel. 630-243-1070
arba rašyti el. paštu seslaimute@gmail.com
Nurodykite savo vardą, pavardę, telefono numerį,
elektroninio pašto adresą ir dalyvausiančių žmonių skaičių.